

A 46. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számtani kérdés: Vett 12 és 8 métert. Az elsőt fizette 3-60 frttal, a másikat 2 frttal. **Földrajzi kérdés:** Csurgó. **Történelmi kérdés:** Aeneas; Anchises és Aphrodite fia. **Képrejtvény:** Népfelkelő.

Helpesen fejtették meg: Bernolák Kálmán, Schwabach József, Rohonczy Sándor, Kozsereán Gergely, Adler Ignác, Tóth Vincze, Szenyovszky Ferencz, Groesli Gyula, Földes József, Rosenberg Ignác, Farkas Tivadar, Bányász Mihály, Markovics Jakab, Beliczay Zoltán, Bauer Gyula, Kelemen Imre, Halasi Pál, Trojkó Imre, Buzáth Jenő, Preil Gyula, Kutlik Félix, Révész Sándor, Havas Gyula, Miróczky Árpád, Chabada Jenő, Miróczky János, Paksy József, Berkovits Mór, Gayer Gyula, Horváth Dezső, Kiszely Géza, Techet Károly, Szladnik Sándor, Besztercey Lajos, Mihó József, Halny Gyula, Rodovitz V., Wollner Ernő, Bohrandt Lajos, Thiermayer Gyula, Friedrich Ödön, Hübner János, Frey Imre, Ács Nagy István, Szeremley Cs. Lóránd, Weiller Vilmos, Banczik Sámuel, Kokesch Sándor, Wessely Imre, Györke Ilona, Dada András, Vécei Ferencz, Kéler Tibor, Michaletzky Vilmos, Steiner József, Harmath Győző, Fiedler Kálmán, Wohlstein Sándor, Börözfli Kálmán, Pivny Aladár, Beck István és Pál, Litsék Zoltán.

A kitűzött könyvjutalmat, «Emlékkönyv», magyar költők válogatott szép mondásai című könyvet kövte Beck Pál ág. ev. főgimn. V. oszt. tanuló nyerte el Budapesten, (Andrássy-út 44. sz. I. em.) s kellő igazolás mellett a kiadóhivatalban át is veheti.

SZERKESZTŐI TELEFON.

E. G. Budapest. Lapunk teljes idei évfolyama kapható. — **G. S. N.** Pánya. A kedvezményeket a gyűjtő-ivekből megtudhatja. — **R. S.** Vác. A tudósításokhoz mintául szolgáljanak a lapunkban megjelent közlemények. — **M. J.** Kassa. Négy évi egyetem, három vizsga s ha kinevezik, rendes tanár lehet 1-4 év alatt. — **M. Gy.** Debreczen. Jó lesz minden gyűlésről beküldeni a tudósítást. «Isten közelében» cz. költeménye elég híven tükrözi a kis gyermekek vallásos felfogását. — **H. Á.** Temesvár. Kérése teljesítésének dolgában intézkedünk. Fogadja köszönetünket ígéretéért, öntől, mint régi kedves hívinktől, nem is vártunk egyebet. — **P. J.** Pápa. Berzák Árpád vígjátéka, a «Himfy dalai», könyvalakban még nem jelent meg. Ha megjelenik, mutatványt közlünk belőle. — **R. J.** Kaposvár. Egyik tudósítása megjelent, a többiek aktualisabbak szorították hátra. — **Szítányi Géza** előfizetőnk képes levelező lapok kicserélése céljából kíván azzal foglalkozó olvasóinkkal érintkezésbe lépni. Címe: Bpest, Nádor-utca 18. — **B. Gy.** A Diáksztár ára 50 kr., de a mi előfizetőnk 40 kr.-ért kapják a kiadóhivatalnál. — **K. H.** Székesfehérvár. Azt úgy értettük, hogy maga nemcsak a mi hívünknek vallja magát, «A legszebb kor» című vers szép hangulatos és gyakorlott kére vall, mi azonban a befejezése miatt nem közölhetjük. — **H. D.** Bpest. A válasz ez: a beküldött rejtvények nem használhatók. — **Alexei.** Névtelen kérdezőkdekre nincs felelet. — **P. A.** Arad. Ha önképzőkörük gyűlésének kiemelkedő pontjai lesznek, bizonyára nem fogjuk elhallgatni. — **B. J.** Ujvidék és **D. G.** Szeben. Ha minden beküldött tudósítást kiadnánk, akkor a «T. L.» csupa iskolai hírből állana. Mi azért a beérkező anyagot feldolgozzuk, s a mint látják, csak az érdemeseket adjuk ki. Külömben ép mostani számunkban van szó az önök önképzőköréről. — **T. K.** Sopron. Verne ifjúsági lapjának kiadóhivatala: Páris, 18, Rue Jacob; előfizetési ára Párisban 14, Franciaországban 16 s más országokban 17 franc, megjelenik havonként kétszer. — Több kérdésre a jövő számban felelünk.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

A «Tanulók Lapja» 40. számában közölt 7891

vastechnikai eszközök

megrendelhetők

IVÁNKOVITS KÁLMÁN

BUDAPESTEN,

Soroksári-u. 31. sz. a levő vas-, szerszám- és vasárak üzletében.

☛ Kiváncra árjegyzéket bérmentve küld. ☛

Bélyeggyűjtők figyelembe.

Faludi Zsigmond levélbélyegkereskedő

Budapest, VII., Erzsébet-körút 28.

Kivonat a nagy árjegyzékből.

Levélbélyegsorozatok:			
7926 Minden sorozat csak különböző levélbélyegeket tartalmaz.			
db	fillér	db	fillér
10 Aegyptom	30	5 Guatemala	35
15 Amerikai Egyes.	30	3 Hawaii	40
3 Azores Vasco.	25	4 Hongkong	25
4 Barbados	25	10 Japán	20
5 Bolivia	35	5 Jöreményfok	15
10 Brazília	35	5 Natal	40
5 Görögország Olymp.	20	8 Nyugat-	30
3 Grenada	20	Ausztrália	30
		5 Victoria	35
		6 Perzsia	40
		10 Portugál	25
		7 Queensland	25
		3 St. Lucia	40
		6 Transvaal	35
		3 Trinidad	12
		5 Tunis	35
		5 Victoria	35

Nagy képes árjegyzék levélbélyegekről, bélyegalbumokról, képes levelező-lap-különlegességekről stb. ára 30 fillér. 2 koronán felüli rendelésnél lap-különlegességekről árjegyzék ingyen és bérmentve.

Megveszek használt régi levélbélyegeket.

☛ Vidéki megrendeléseket pontosan és gyorsan eszközölök. ☛

Önoktató nyelvmesterek bármely nyelv alapos elsajátítására a

☛ Toussaint—Langenscheidt módszere szerint! ☛

ROZSNYAI GYORS NYELVMESTEREI

címmel megjelent művek, mivel egy-egy kötet nemcsak a legteljesebb, noha rövidre foglalt, valóban megírt nyelvtant foglalja magában, hanem egy pompás társalgási részt is, mely mindazt tartalmazza, a mit utazáskor vagy társaságban tudnunk kell. Eddig megjelentek a: 1. német, 2. magyar, 3. francia, 4. angol, 5. olasz, 6. orosz, 7. spanyol, 8. portugál, 9. latin, 10. román nyelvmesterek. A társalgási részen négy rovat van: a magyar rovat mellett megvan a németje is, azonkívül természetesen a megfelelő nyelv, melyet tanulunk és végre a kiejtésnek rovata, melyben az idegen nyelv hangzását magyar betűkkel visszaadjuk. ☛ Egy-egy kötet ára csak 30 kr. ☛

Bérmentésére 5 krt kérek.

A legjobb, legteljesebb nagy Magyar Sakkönyv

az, a melyet a világhírű Bilguer és Morphy nyomán magántanulás céljából Akantisz és Rozsnay szerkesztettek. Mivel ez a legvilágosabban megírt utmutató az elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítására úgy a sakkozás technikáját, mint a dr. Wekerle nyomán megírt gondolkodástanát illetőleg. A kezdetleges játéktól a legmagasabb fokig mesteri módon tanítja a cseljatekokat, a jó hadállás és a roham kivételét. A megérthetést könnyíti 360 ábra. Értékét emeli a 250 mesterjátszma. (Bachmann: Geistreiche Schachpartien szerint elemezve) hozzá még a budapesti millénárius mesterverseny is. Ritkítja párját az a része a műnek, mely: «A problémák tanító» című műve nyomán előadja Berger világhírű «Das Schachproblem» című műve nyomán alapos elmélettel, 160 gyakorlati problémával. Míg ezen válogatott anyag forrásmunkáinak beszerzése legalább is húsz frtba kerülne, addig e mű, mely a sakkozás valóságos kincseshányója, fizetve csak 2 frt, diszkrétben 2 frt 50 kr., alkalmat nyújt a sakkozás legmagasabb fokát is elérhetni. Bérmentésére 25 krt kérek.

ROZSNYAI KÁROLY könyvkiadónál,
Budapest, IV., Múzeum-körút 15. sz.

☛ Bárki által hirdett új vagy használt könyv vagy köta ugyanazon az áron kapható. Árjegyzék ingyen. ☛

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban, Budapest, IV. ker.,

Egyetem-utca 4. sz.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	SZERKESZTŐSÉG:
Negyed évre... 1 frt 20 kr.	D. RUPP KORNÉL	Budapest, IX., Soroksári-u. 31.
Fél évre... 2 frt 40 kr.	főgymnasiunai tanár.	KIADÓHIVATAL:
Egész évre... 4 frt 80 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	Budapest, IV., Egyetem-utca 4.
Mejelenik minden vasárnap.		Kéziratokat nem adunk vissza.

EMLEKEZZÜNK RÉGIEKRŐL.

(*) Mikor e sorokat írom, önkéntelenül eszembe jut, hogy ma, december 1-én van Vörösmarty Mihálynak születése napja. Elgondolom, hogy ha érne, csak két éve hiányoznék a száz évből, s akkor a keletkező és tűnő század élő tanúja volna.

Ötletszerűleg jut eszembe, hogy minő régen volt, majd száz éve annak, hogy megszületett. A nyéki viskóban világosságot hozott egy égi szikra, mely egy picziny gyermek lelkébe vetődött, hogy egykor fényes meteorként belevilágítson egy sötét éjszakából bontakozó hajnali fénybe: a magyar irodalom világába, s ne csak fényt, derűt, hanem melet és életet is hozzon magával.

S engem főleg a diák-Vörösmarty érdekel. Látom a fehérvári gymnasiumban a komoly, szorgalmas tanulót, a ki a kötelesség teljesítésében is mintaképe társainak.

Minden dolgát rendesen és pontosan végezi. Füzetei, házi és iskolai feladatai tiszták, a lúdtollal szántott gyöngybetűk még a durva papiroson is feltűnően keltenek. Kegyelettel láttam egy pensum-töredékét, melyet a fehérvári gymnasium egyik tanára mutatott egykor nekem s diadalmasan tette hozzá: Ez volt ám a jó diák.

Mélázó, merengő, szorgalmas és igyekvő ifjú volt. Ha akkor önképző-kör lett volna, bizonyára elsöpört volna egy pár aranyat a verseivel, de hogy ifjúsági elnöknek is megválasztották volna, kétséges. Lehet, hogy akkor megbecsülték volna, ma talán nehezebben jutna ehhez a dicsőséghöz.

Minő külözések között teltek diákévei. Apja megtett érte mindent, a mi tőle tellet, — de azért korántsem volt Vörösmarty olyan körülmények között, mint mai napság egy szerényebb anyagi viszonyok közt élő embernek a fia. Mindent, a mit elért, a maga emberségéből kellett megszereznie, pedig ez abban az időben nem volt könnyű dolog.

Akkor a mai felfogás szerint könnyebb volt diáknak lenni, mint most, de az akkori viszonyokhoz képest bizony nem volt éppen könnyű dolog. Igaz, hogy irodalomtörténetet nem tanultak a középiskolában, mert még nem is volt magyar irodalom, s annak még kevésbé volt megírva a története, de azért studium volt elég akkor is, és a kis Vörösmartynek a gymnasium első iskolájában sokkal több dolga volt a latin nyelvvel, mint mai napság a kis diáknak, a ki helyett majdnem a tanárnak kell tanulni, a kis diák elégnék tartván azt, hogy ő szorgalmasan jelen van az előadásokon.

Más világ, más generatio volt az. Kötő pedagógiai eszköz volt a scutica, olyan korbács-féle szerszám, a mely kegyetlenül pattogott és nem kis testi fájdalmat okozott. Ma talán a nádpálczá- nak felelne meg, ha ugyan ezt a nádpálczát bizonyos diák-urfiaskákra nézve solan nem tartanak káros hatásúnak.

Vörösmarty társai közt is voltak hanyag tanulók. Hol vannak most? Ott, a hol Vörösmarty. De mégse. Mert ők nyom nélkül eltűntek, ő meg örökké élni fog műveiben, s az irodalomtörténet lapjain.

Bár nem lehetünk mindnyájan Vörösmartyk, azt azonban mindnyájan elérhetjük szorgalommal, tudással és becsületes munkával, hogy életünk nyom nélkül el ne tűnjék. Ha kötelességeink teljesítését azzal a nemes ambícióval végezzük, hogy annak látható és maradandó becsü nyoma maradjon, akkor nem éltünk hiában s munkánk áldásának hatása maradékainkra is kihat. Ha nem lehetünk is fényes napok, mint Vörösmarty volt, igyekezzünk legalább bágyadt fényű csillagok lenni, a melyek magukban véve jelentéktele- nek ugyan, de egymás mellett ragyogva, fénybe vonják az esti világot: a hazát, a melynek igen nagy szüksége van az apró csillagok miriád- jaira is.

A JÉG-SPHYNX.

20

Irtta Jules Verne. Fordította Gaal Mózes.

Arra is gondoltam, hogy a «Jane» hajótöröttjeit ugyanez az ár, mely a mi jéghegyünket sodorja most, szintén ebbe az irányba vitte, s a Csendes-óceán valamely szigetén partra juttatta? Itt esetleg angol hajóval találkozta, az felvette őket, s haza szállította. Némi fantáziával ezt mind valószínűnek tarthatta az ember...

West Jemnek is elmondottam ezt az én gondolatomat, de ő, mint józan, higgadt tengerész, a ki mesebeszédnek tartott minden fantasztikus dolgot, kereken kijelentette, hogy azt még csak elgondolni sem lehet.

Bezzeg más véleménynyel volt Hurliguerly:

— Hát tudja, Jeorling úr, sok minden képzelésnek látszó dolog megtörténik ezen a világon. Tegyük fel, hogy Guy Vilmos és bajtársai szintén átvergődtek valahogy ezen a tengeren, s ez idő szerint az ó- vagy újvilág valamely koresmájában vigan poharaznak... Miért ne hinnék el, ha pénzünkbe nem kerül?...

Ez alatt a három nap alatt nem találkoztam Dirk Péterrel. Matróztársai is alig látták; folyton a csónak mellett maradt. Mióta megtudta, hogy Holt Márton sejt valamit a rémes titokból, még inkább kerülte őt. Míg társai napközben fenn voltak, aludt néhány órát, éjjel pedig fennvirrasztott. Néha azt hittem, hogy tőlem is fél, mióta bizalmasan közölte velem a titkát, pedig nem volt reá oka, én nem undorodtam tőle, én a szegény meszticzet kimondhatatlanul sajnáltam.

A sűrű gyászszemfedő, mely a szemhatárra borult, olyan szomorúvá, egyhangúvá tette a mi életünket. Hiába erőltettük a szemünket, hogy valamit láthassunk. Azt sem tudtuk, hogy minő irányban visz a tenger árja, mióta a déli sark mellett elhaladtunk, csak sejtettük, hogy északnyugotra. Guy Len kapitány a sebességet sem határozhatta meg, a melylyel haladtunk, sőt mióta a szél megszűnt, arról sem volt biztos tudomásunk, hogy megy-e a jéghegy, vagy megállott.

Egyik napon a csónakmester nagy ügyvelbajjal felkapaszkodott a jéghegy legmagasabb csúcsára. Hirtelen valami mellbe csapja, s a derék Hurliguerly hanyatt vágódik a jégen. Kevésbé mult, hogy alá nem gurult a tengerbe. Egy óriási madár (Quebreluta-Huesos), mely tizenkét láb széles lehetett kiterjesztett szárnyaival, ütötte le a lábáról.

Ugyanezen a napon délután pingvinek iszonyú tömege szállott le a jéghegyre, s olyan pokoli lármát csaptak, hogy a fülünk dobját majd megrepesztették. Ebből méltán arra következtettünk, hogy valahol a közelben szárazföld van, mert a pingvinek jégmezők és szigetek tájékán szoktak tartózkodni.

Megkérdeztem a kapitánytól, hogy ő mire következtet a pingvinek e csoportos látogatásából.

— Arra, a mire ön, Jeorling úr — felelé a kapitány. — Mióta e jéghegy hátán jövünk, még egyetlen egy pingvin sem szállott reá. Alig kétkedhetünk abban, hogy valahol itt körülöttünk szárazföld van, s onnan jöttek hozzánk látogatóba...

Valószínű, hogy ezen madaraknak és emlős állatoknak ez a hely a hazájuk. Mióta Tsalal szigetét elhagytuk, ilyesmivel alig találkoztunk. Bizvást számíthatunk arra, hogy szárazföld közelébe jutottunk.

— Csak ez az átkozott köd ne zárna el a világot előttünk, ha csak egy negyed mérföldnyire láthatnánk!

— Vagy legalább a jéghegy aljáig hatolhatnánk le, ott újabb nyomokra bukkanhatnánk.

— Miért ne próbálnók meg, kapitány úr?

— Szó sincs róla! Nagyon könnyen belepottyannánk a tengerbe. A sátor mellékéről senkinek sem szabad eltávoznia, nem engedem. Ha a közelben szárazföld van, a jéghegy odavisz majd bennünket.

— De hátha nem visz? — vetém közbe.

— Arról mi nem tehetünk.

Megint a csónak jutott az eszembe, de Guy Len kapitány hallani sem akart róla. És talán igaza volt.

Hogy a köd este felé milyen sűrű lett, azt én leírni sem tudom. Öt óra tájban a sátor mellett két-három lépésnyire sem láhattunk semmit. Tapogatóznunk kellett, csak úgy tudhattuk meg, hogy valaki a közelünkben van. Beszélgetni sem tudtunk, mert a hang nem terjedett.

Nyolcz óra tájban a megsűrűsödött köd még a járásban is akadályozott minket, olybá tünt fel, mintha a levegő meg akarna halmaz állapotát változtatni és szilárd testté kezdené változni.

Kilencz órákor vaksötétség borult reánk.

A kapitány meg akart győződni arról, hogy emberei mind együtt vannak-e a sátor-táborban, Meggyújtotta a hajólámpást és összehívatta a matrózokat.

Mindenki ott volt, csak a mesztic nem felelt, mikor a nevét a kapitány felolvasta.

Vártak néhány percig, de Dirk Péter nem jelent meg.

Alig hihettük, hogy a csónak mellett van, azt ugyancsak fölösleges dolog lett volna ebben a ködben őrizni. Kinek juthatott volna eszébe, hogy ellopja?

— Nem látta senki Dirk Pétert ma? — kérde Guy Len kapitány.

— Nem, — felelé a csónakmester.

— Ebédnél sem?

— Akkor sem, pedig ha jól tudom, nem volt nála semmi enni való.

— Talán a tengerbe esett?

— Legyen nyugodt e felől, kapitány úr, Dirk Péter nem fél a tengertől, megmutatta már egyszer, olyan ő, mint a jegesmedve.

— Én azt hiszem, hogy Dirk Péter ott volt valahol a közelben, de szántszándékkal nem

jelentkezett, mert nem akart a matrózok közé jönni.

Az éjszaka elég nyugodtan telt el. Aludni nem igen tudtunk, mert a sátorban fojtott volt a levegő. Alig vártuk, hogy kimenjünk és friss levegőt szívjunk a tüdőnkbe.

Reggel friss tengeri szél esapta meg az arcunkat, s minden jel arra mutatott, hogy a köd már nem fog sokáig tartani.

Kilencz órákor kezdett a köd szétfoszlani.

Láttuk az eget, láttuk a tenger végtelen síkját, melyre a nap sugarai immár nagyon ferdén estek. A jéghegy alján örvényezett, hullámokat hányt a víz.

A szél és a tengerárja hajtotta jéghegyünk kelet-északkeleti irányban...

— Föld!... Föld!...

Hallatszék a jéghegy csúcsáról. S ime ott állott a tetőn Dirk Péter, s diadalmasan mutatott észak felé...

Ezúttal nem csalódott a mesztic. Csakugyan szárazföld volt az, mintegy három-négy tengeri mérföld távolságra tőlünk.

Tíz órákor délen megmértük a nap magasságát.

Az eredmény a következő volt:

86° 12' déliszélesség,

114° 17' keleti hosszúság.

A jéghegy csaknem négy fokkal volt túl a sarkon, a nyugoti hosszúságtól átesztünk a keletibe.

XII. FEJEZET.

A táborozás.

Délután a föld már csak egy tengeri mérföld távolságra volt tőlünk. Kérdés, vajjon oda visz-e az ár.

Megvallom, nehezen tudtam volna választani, ha ugyan tőlem függött volna, hogy mi történ-

jék: partra szálljunk-e, vagy a jéghegy tovább vigyen minket.

Egyelőre nem tehetünk okosabbat, minthogy a jéghegyen maradjunk, s reá bizzuk sorsunkat a jó szerencsére.

Ebéd után mindnyájan a hegy csúcsára másztunk fel, oda, a hol Dirk Péter állott. Mihelyt meglátta, hogy közeledünk, elment onnan, s mire a csúcsra érte, nem láttam őt sehol.

A sziget, melyhez közeledtünk, jó nagy volt.

A távol ködében hegyormok kékeltenek, partja sem volt túlságosan szaggatott, úgy hogy könnyűszerrel partra lehetett volna szállani.

Eszárazföldlátára bizonyosan nem volt senki közöttünk, a ki e helyzetet vette volna fontolóra, melyben voltunk. Hogy partra jutunk-e vagy nem, az csak az áramtól függött, mely a jéghegyet eddig hajtotta s most is hajtja.

A britt zászlót kitűztük a jéghegy ormára, de az sem esalta oda a sziget lakóit — ha ugyan lakott élőlény azon a sivár sziklaháton.

Minél közelebb jutott a mindinkább lassan haladó jéghegy a sziget felé, annál több reményünk volt arra, hogy partra jutunk. Az előttünk uszkáló kisebb jégtömbök

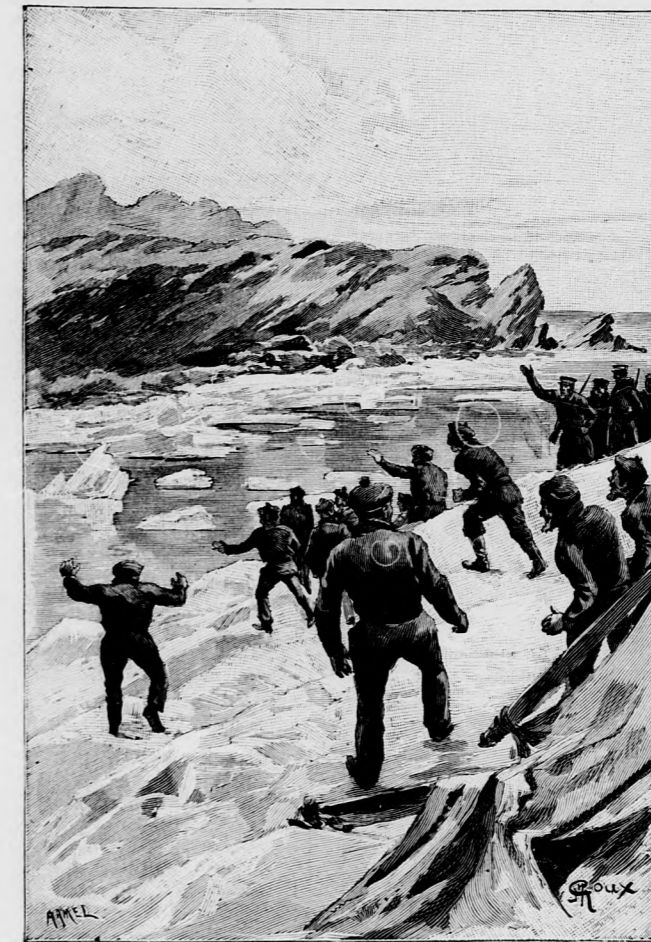
megállottak, s végül a mi jéghegyünk is egyenesen a sziklasziget egyik öblöskéje felé sodorta az ár.

Öt órákor megállott a jéghegy.

— Partra!... Partra! — kiálták a matrózok, s nyakra-főre szaladtak a sziget felé.

— Megállj! — riadt rajuk West Jem. — Előbb hallgassátok meg a parancsot.

Hearne és társai láthatólag tévováltak. Mégis ösztönszerűleg győzött bennök az engedelmség érzete, melyhez annyira hozzá szoktak. A kapitány köré gyülekeztek. Most már nem volt arra

«PARTRA!... PARTRA!» — KIÁLTÁK A MATRÓZOK.

szükség, hogy a csónakot eloldjuk, a jéghegy egészen a partig nyult.

Guy Len kapitány, West Jem hadnagy, a csónakmester és én léptünk először a sziget földjére, melyet emberi láb aligha tapodott előbb.

A sivar sziklaföldön mintegy husz perczig haladtunk előre. Annak az üde növényvilágnak, mely Tsalal szigetét a földrengés előtt olyan olyan széppé tette, se hire se hamva nem volt itt. Míg a hegy tetejére juthattunk, honnan messze nyilhatott kilátás, eltelt egy jó óra. Már este felé járt ugyan az idő, de azért még jól láttunk.

A hegy ormáról harmincz-harminczöt tengeri mérföld távolságra lehetett ellátni.

Háttérben a tenger síkja terült el beláthatatlan messzeségben, száz meg száz úszó-jégtábla, tömb, vagy hegy nyüzsgött rajta. A sziget más oldalról e sok jégtábla miatt csaknem egészen hozzáférhetetlen volt.

Nem tehetünk egyebet, mint újra visszatérni a sziget partjára, s átszállítani a jéghegyről mindent, a mi holmink a sátor-táborban volt. Szóval be kellett rendezkednünk a téli tartózkodásra.

Arra természetesen nem is gondolhattunk, hogy a «Jane» hajótörötteinek vagy Pym Arthur-nak itt nyomára akadunk. A szigeten tanyázó madarak s a part mentén fel-felbukkanó rozmárok és fókák nyugodtan bevárták közeledésünket, nem féltek tőlünk. Ez volt a legnagyobb bizonyítéka annak, hogy emberi lény a szigeten vagy a sziget környékén nem járt.

A part mentén két gránit-barlangot fedezett fel a csónakmester. Az egyik elég nagy volt arra, hogy mindnyájunknak tanyául szolgáljon, a másikban pedig az élelmi szereket helyezhettük el.

A kapitány a sziget partján összegyűjtötte mind a matrózokat. Dirk Pétert nem számítva, a többiek mind megjelentek. A meszticz, úgy látszik, minden összeköttetést megszakított matróztársai és maga között. Benne megbizhattunk, ha esetleg a matrózok közül a nyugtalanok valami zene-bonát akarnának csinálni.

A kapitány világért sem érezte a matrózokkal, hogy a helyzet, melybe kerültünk, öt kétségbe ejti. Mindent elmondott nekik őszintén és híven. Kiadta a parancsot, hogy a jéghegyről minden holmit hordjanak át a szigetre, s a barlangot készítsék el, hogy tanyát foghassunk benne. Az élelmi szer eltart körülbelül egy esztendőig, fűtőanyag is van annyi, hogy kellő takarékossággal kitelelhetünk a barlangban.

Mindezt a kapitány nyugodtan mondta, mintha szavainak az igazságáról ő maga is meg lett volna győződve. De hát ez így is volt rendén.

Hátra volt még az, hogy a csónakról is beszéljen. Nyilván ez volt a legkényesebb kérdés. A kapitány tapintatosan hozta szönyegre. Olyanformán nyilatkozott, hogy ha éppen szükségessé válik, hogy a legénység egy része útra keljen a szigeten maradottnak segítséget hozni, az csak sors útján fog megtörténni. Mindenki egyforma,

akár kapitány, akár hadnagy, akár csónakmester, azaz az elküldendők kiválasztását mindig a sorsra fogják bízni.

A kapitány okosan, higgadtan beszélt. Mikor elvégezte, egyetlen egy megjegyzést sem hallottam; még Hearne is hallgatott. Mit is mondhatott volna? Az igazságnak ellenállhatatlan az ereje.

Másnap, február 7-dikén serényen munkához láttunk. Dirk Péter is eljött, s derekasan dolgozott, matróztársaihoz azonban egy árva szót sem szólt.

Február 10-dikére teljesen elkészültünk a berendezéssel. Endicott is pompás helyet talált a konyhájának. Este nyolcz órakor már beköltözhettünk az új lakásba. A barlang nyílásán át elég világosság hatolt be az üregbe.

Míg a berendezés munkálatai folytak, sem Hearne, sem czimborái nem árulták el, hogy titokban valami rosszat forralnak. Szorgalmasan dolgoztak, s nagyon engedelmesek voltak. Dirk Péter éjjel őrizte a csónakot.

Már késő este volt, künn sötétség terjeszté szét szárnyait. Ruhástul együtt feküdtem le az ágyamra, s néhány óráig alhattam, midőn kiáltásokat hallottam.

Talpra ugrottam és siettem ki a barlangból. A kapitány és West Jem nyomon követtek.

— A csónak! . . . A csónak! — kiáltá West Jem.

A csónak a tengeren lebegett, három matróz volt már abban s a hordókat, ládákat rendezgette benne. Tíz matróz pedig a meszticzre vetette magát.

Ezek között volt Hearne és Holt Márton szintén ott állott, de még nem támadott Dirk Péterre.

A nyomorultak újra a csónakot akarták kézre keríteni, s mielőtt a sorsolás megtörténhetnék, elmenekülni. Hitványul cserben akartak minket hagyni. Orvul támadtak Dirk Péterre, s le is gyűrték volna, ha a meszticz oroszlánbátorsággal nem védi magát.

A kapitány és West Jem visszaszaladtak a barlangba, hogy fegyvert hozzanak, s erőszakkal csináljanak rendet.

Én is utánok akartam sietni, midőn e szavakat hallottam:

— Hallod-e Holt, hagyj békét neki, jer inkább velünk!

Hearne mondotta.

A meszticzet ugyanis sikerült a matrózoknak a földre teperniök, s Holt Márton halából élete megmentője iránt éppen segítségére akar sietni.

— Hagyd ott, Holt — ismétlé Hearne, — csak nem akarod megmenteni a bátyád, Holt Ned gyilkosát? . . .

— Bátyám gyilkosa? . . . kiáltá Holt Márton elrémülve.

— A «Grampus»-on agyonütötte . . .

— Dirk Péter? . . .

— Ő . . . ő, s azután felfalta! — üvölté Hearne ezeket az irtózatosszavakat.

Hearne intett czimboráinak, s azok megragad-

ták Holt Mártonnak a karját, s akarata ellenére is bevonszolták a csónakba.

Dirk Péter felugrott a földről, s még utolérte az egyik matrózt, a ki a csónakba akart beszállani, megragadta a lábánál fogva, fölemelte, s úgy csapta a sziklához, hogy az agyveleje szétloccsant.

E pillanatban Hearne pisztolya eldurant, s a golyó Dirk Péter vállába fűrődött, úgy hogy a meszticz a földre zuhant.

Mire a kapitány, West Jem, a csónakmester s a néhány régi matróz oda érkeztek, a csónakot vitte már az áram, egy kábelnyire lehetett a parttól. West Jemnek volt még annyi ideje, hogy a csónakban ülő egyik matrózt leterítse. A kapitány Hearnet vette czélba, de a golyó csak mellét surolta a gaz ficzónak. A csónak a jégtömbök között eltűnt.

Mire a hegyfok másik oldalára siettünk, hogy esetleg ott vehessük czélba a lázadókat fejét, a csónak már lőtávolon kívül volt.

A nyomorultak ellopták a csónakot, s minket sorsunkra bízta.

(Folyt. köv.)

OTTHON.

Ez idegen, nagy világból
Oda visz a lelkem távol,
Hol zöldelő halmok tövén
Nádtetős ház borúl fölém.
Oda szállok ti hozzátok,
Árnyékos fák, vad virágok,
Felejtani bús sorsomat,
Tengernyi sok bánatomat . . .

Itt vagyok a nyájas házba',
Hol jó anyám sirdogálva
Irja nekem a levelet, —
Rája mennyi könnye pereg!
Csöndes a ház, mint a sirbolt;
Hej, ezelőtt be másképp volt;
Telistele boldogsággal,
Verőfényvel, napsugárral . . .

Most éldegél elhagyottan
Vigasztalan, bús napokban,
Elpusztult a háza tája,
Szemefénye, boldogsága.
Beteges is, kedve oda;
Nem tér meg már többé soha
Szíve édes könnyüségé,
Árvák hite, reményisége.

Beh szeretnék itt maradni
Gyógyítani, vigasztalni,
Leborúlni kebelére,
Fölnevelő lágy kezére,
S ezer csókkal halmazni el,
Megáztatni könyeimmel
A kezét, mely éltem védte . . .
Áldja meg az Isten érte!

Bán Aladár.

MAGYAR-MONDÁK.

A *Tanulók Lapja* számára írta Gaal Mózes.

Csaba unokái.

Ihol Hargitának aljában, a hol foly ezüst fodru vize Rika patakának, a melynek medrében Réka alszik, Réka, Etelének első hún-hitvese, sok nagy idő múlva, hogy Csaba útra kelt nagy Görögországba, így szólt a rabonbán, Zandirhám utóda:

— Csaba utódai, kik itt Erdő-elve laktok békességben nyolcz emberöltője és várjátok vala Csaba visszatértét nagy Görögországból, szóm vagyon hozzátok, gyűljetek hát össze hetednapra hozzám Ős Zetelakára.

Rabonbán szavára mind összegyülenek, s szót tettenek vala Csaba királyfiú szomorú útjáról, hova csillagúton Hadúr el-bévitte, de vissza nem hozta. Hej, be régen is volt, nyolcz emberöltője, vagy még annál is több. Rabonbánok rójják tizével az évet bükkfa ágára a Hargita legesúcsán, merthogy a reménység él az unokákban.

Az a reménység él, hogy Csaba visszajön, s ha ő vissza nem jön, küld maga helyett mást, kik átvegyék majdan Etele országát, s urai legyenek a sik rónaságnak, melyet kanyargó víz párosával hasít éjszak felől délnek, melyet Hadúr adott világhódítónak, hogy megreszkettesse az egész világot.

Olyan volt ez a hit unokák szívében, mint a kődarab, mely leszakad magától Hargita esúcsáról, s míg lefelé viszi görgeteges útján, nem hogy szétporlódnék, hanem csoda-módra nagyobb lesz mindétig, s halmot rak a völgynek kellős közepébe.

Ilyeténképpen nőtt az unokák hite.

Rabonbán szavára ők mind összegyültek, nem maradott veszteg faviskójában a tehetetlen agg sem, merthogy valami nagy, titkos érzésnek sejtelve szállott rá a maroknyi népre.

Az vala sejtelmök: betelék immáron a türvevárásnak kelyhe, csordultig van reménységgel szívök, immár teljesedjék.

Beteljesedék hát, mert a rabonbánnak ez vala beszéde.

— Csaba unokái, kiket idegen nép nevezett *székelynek*, békességeket nem ok nélkül bontám, nagy dolognak nyitját árulta el a pap, kit Hadúr meg nem vet, merthogy szava megáll, a hite sem szellő, s okosságra köztünk mindenha az első. Állj elő vén Ugron, erősítsd meg szómat, ha olyan akadna, a ki nekem nem hisz.

Vén Ugron előállt, s végigsimogatván hófehér szakállát, ajakáról áradt a beszéd szinméze, a miképpen omlik köves ágyában a Rika patakának vize esoda-tisztán.

Ezeket mondotta:

— Állottam a minap Zandirhám apánknak sirhalma tetőjén. Tele lön a szívem tarka emlékével vénséges időnek. Forgattam elmémben hún-maradék sorsát; apa-anya nélkül árván maradt népek, székelyeknek sorsát, s megmozdula szívem, belé is nyilallott a fájdalom mélyen, melynek henye orvosság ha volna Csaba-írja. A mint ottan állék, nem esalt meg a szemem, tisztán láttam, vallom Hadúr színe előtt: Hargitának észak felé néző táján, miként ha szállana őseink földjéről egy fehér turul szállt arra a bükkfára, melynek kerges fáját rabonbánok keze hún-rovással tölté.

Nézett vala reánk, s úgy tetszett, hogy szólít, szólít, hogy utána menjünk, a merre száll, mert-hogy el is szállott, de nem kelet felé, hanem nyugat-észak irányába, arra, hol Bendegúzákkal ős húnok lejöttek Etele országát megpillantva előbb. Sem többet nem mondtam, nem is kevesebbet, csupán, a mit láttam.

Itt megállá Ugron, s okos ő szemeit végig jártatta az elálmélkodókon.

Intett a rabonbán, hogy mondja csak tovább, hallgassák azt is meg, hogyan magyarázza ez isteni látást:

Beszéle a vén pap, nem is kérte magát:

— Pillanatig nyugtom nem volt, hogy e látás elmém megzavarta, el is elzárkoztam barlang üregébe, hova alig süt be napnak verőfénye, szűk nyíláson által vigyáztam az eget, kavargó páráknak, felhőknek alakját, melyek örök titkú rovási Hadúrnak. Étetől-italtól magam tartóztatám, s harmadnap reggelén, hajnalszürkületben e szavakat hallám, mintha nem a földből, nem is földről jönne, de felül, Hadúrnak mérhetlen egéből...

— Mit hallottál, beszélj!... Kiáltottak mind-mind lángoló orczával, kívánsággal telve és örvendezéssel.

— Azt hallottam, a mit ti hallotok tőlem: «Testvérek keletről jönnek nagy erővel, északról le délnek Etele földjére, menjetelek eléjük Csaba unokái; testvér a testvérenek mutassa az utat!

Kelt erre riadás, hogy a Hargitának béreze is megszólalt, az is visszazúgta:

— Eléjük... Eléjük... Eléjük siessünk!

— Vezess el rabonbán! Útra keredjünk!...

Ó hogy tehetetlen öregek is voltak, kiknek zörgős esontját bénult láb nem bírta.

Hogy megsiránkoztak, hogy elbucsálódtak; meg volt szíveikben az erős kívánság, de szárnyat Hadúr csak a madárnak adott, s az öregeknek mankót.

— Menjetelek, ... menjetelek, fiaink, — ezt hajták gyakor könyvezéssel — és meg se álljatok, a míg szentől-szembe meg nem pillantjátok mi testvéreinket! Óreg szívünk terhét, mi nagy örömeiket, mondjátok el nekik, mondjátok meg azt is, hogy kegyelmét Hadúr áraszsza fejökre.

Igy szóltak a vének gyakor könyveiket hullajtva mellökre, s a mellökön lengő hófehér szakálra.

A kiket pedétig lábuk csontja elbirt, azok mindjárt másnap útra keredtek, hogy lássák a testvért, útjokat mutassák.

Igy esett, nem másképp, hogy Árpád leszállván Hún-bérezről magyarok riadó népével... elfutott előle a völgylakó szolga idegen nép, de jött vele szeube bátran egy kicsinyke tábor...

Nosza nyilaikat előkapták menten Árpád emberei s hozzáértő kézzel gyorsan felajzották, el is röpitették volna testvérölő nyiluk, hogyha meg nem szólal a székely rabonbán:

— Hó te hó, el ne lödd mérges veszőidet!

Alighogy ezt mondá nagy erős hangjával, Árpád keze intett, s levék a vesszőt megfeszült idegről, szíveiket pedig átjárta melegség.

— Jertek hát közelebb, szólott kaczagányos, fejedelmi Árpád. Nem nyillal fogadunk, de ölelé karral, mert hahogy a nyelv egy, a melyen beszélünk, bizony egyek voltak valaha apáink. Kik vagytok? Mik vagytok?

Felelt a rabonbán himezetlen szóval:

— Szabad népe vagyunk kegyelmes Hadúrnak, Csaba unokái, Etele népének egy kis maradéka; lakunk a Rékának partjain, és szomszéd idegenek székelynek neveznek, de mi húnok vagyunk, s testvérei volnánk Húnor öcsésének, Magyar ivadékaiknak.

Lovaikról ekkor Árpád, a vezérek, s mind a többiek, kik közelükben voltak, mindjárt leugráltak. Összeölekeztek, a miképpen illik igaz egytestvérhez, kiket a véletlen ekkép szembe hozott. Mert úgy hitte Árpád és úgy a magyarok, hogy merő vak eset hozta össze őket, nem pedig len Hadúr végtelen jósa, apa-gondossága.

Csakhogy ezt szó nélkül nem hagyta rabonbán; szegről-végre mindent elémondott vala, s hallgatta szavait Árpád és hallgatták nagy álméldással a többi vezérek.

— Azért siettünk hát, vezéreink, elétek, hogy utat mutassunk ebben a hazában, melyet Etelenek adott vala Hadúr, s nekünk visszajuttat karjaitok által.

Árpád újfent így szólott, hogy a magyar s székely összevegyült szépen:

Abban a szép völgyben, mely egy nyillövésre

jóslást tettek az öreg táltosok, mindenik szerencsét, nagy előhaladást mutatott Árpádnak s a magyar nemzetnek.

Ott ült a rabonbán vitéz Árpád mellett, körül pedig a hat más vezér hevert, s hallgatták beszédét új Magyarországról: ki bírja, hol bírja, s kinek mi hatalma.

ÖSSZEÖLEKEZTEK.

alább zöldel, mostan leszállunk, sátrakat verünk, s megpihenünk. Iszunk nagy áldomást annak öröme, hogy a testvér testvért talált első nyomra. Meg kell fogyasztani a gulyát, a nyáját, ürüljön a tömlő, a magyar és székely örülve-örüljön!

Fejedelmi Árpád így kívánta, s így lett.

Tíz napig egy végben nagy áldomást ittak, Hadurat tisztelték számos fehér lóval, s a mi

— Megérted szavamat Árpád, s jóakarattal hallgassátok ti is tehetős vezérek, mert szavamnak hasznát ezután lássátok. Apáink erejét megtörte irigység; testvér kiontottá vérét testvérenek. Etele két fia: Aladár és Csaba ország-konczán, mint az éhes komondorok, összemarokodtak. Aladár ott veszett Krimhilda csatáján, az anyja szított tűz megemésztette őt, Csaba apánk elment nagy Görögországba, miljom-ezer csillag mutatja

az útját az éjjeli égen, hej de vissza nem tért, Hadúr nem adta meg, hogy visszatérhessen apja országába, mert keze miatt halt meg bátyja Aladár; testvéri vért ontott, s ennek átka sújtá. Zandirhám apánkkal mi oda költöztünk, a hol Réka nyugszik délkeletre innét Hargita aljában. Hej de az országon szolgák osztozkodtak, s bitangolják most is.

— Kik ezek a szolgák, sorba mondd el, testvér! — kíváncsian kérde fejedelmi Árpád.

— Erdő-elvén, hol a Maros vize folyik, s merre az Olt vize délnek siet, dákok laknak, adófizetői a római népnek, azzal keveredtek holmi pásztor-népek, kiknek a kezében kard aligha forgott, nyíllal sem tudnak ők hún módjára bánni, s göröcsös bottal őrzik sovány juhaikat. Vezéröket hívják Gyélónak, lakozik Maros vize mellett. Országát Etele mondta magáénak, vaskeze nyomását érezték a dákok túl a Meszes hegyén, Maros jobbik partján Tisza folyásáig szép nagy darab földnek ura Marót, a kit hívnak távolban-közelenben Mén-Marótnak. Vagyon felesége annyi, hogy azokból száz magyarnak telnék egynek szánva egyet. Marót vitéségét nem beszéli senki, ő hamar meghajlik első szavatokra, haj, de Tisza-Duna között azon a szép rónán lakik büszke Zalán, ki magával eltelt, s bolgárnak, görögnek fegyveres barátja. Többre áhítoznék, s ha erővel győzné, bizony reá tenné kezét az országra. Túl a Dunán pedig, hol Budavárosa s Potencia állott, két falvédte város, morva Szvatoplugnak terjed birodalma, kiről dicséretes dolgokat mond a hír, csak vitéz mivoltát úgy ne hántorgatná.

Ezeket mondotta a székely rabonbán, s komoly figyelemmel hallgatá hős Árpád s a kemény vezérek. Vig lakoma mellett napról-napra éltek, honszerző munkára fegyverök készítették. Tizedik nap után hadba felállottak, s elejökbe állott bátor szívű Árpád ezekkel a szókkal:

— Hadúr megsegített, hogy eddig eljussunk, segítsük magunkat, hogy itt maradhassunk, s miénk legyen e föld, nevet adjunk néki, mely sok emberöltőn, végesvégig eztán a neve maradjon; neve pedig legyen: *hazánk, Magyarország!*

Lucifer alakja Dantenál és Miltonnál.

A *«Tanulók Lapja»* számára.

Ez egyetlen hátránya Dante túlságos világosságának s mindent felfedő pontosságának. Ha a végtelenségnek mivoltát Milton módjára felfogni akarjuk — mert hiszen teljesen soha fel nem

foghatjuk — sejtelmünk támad arról, hogy mi az? megalkotjuk róla emberi fogalmainkat, de mint saisi lepel, előttünk leng örökké a titkok fátyla, mely meg nem mondja: hol lakozik, hol trónol az Úr, a régiak «ismeretlen isten»-e. S emberi szempontból ez sokkal természetesebb. Dante álmodik, pedig képletesen a megjavulás útján akar végigvezetni; de teszi ezt oly pedáns aprólékossággal, hogy az álom illúziója menten szétfoszlik. Álmodunk — ébren, mikor az ő túlvilágát szemléljük, s a mit látunk, nem rémlátás már, hanem való, a mit hallunk, nem hallucinatio többé, de tiszta hang. Igaz, hogy ebben nagy része van Dante természetszerű, plasticus festésének s a végtelenig menő formai tökéletességének is.

Mindezt hiába keresnök Miltonnál. Époszt várunk, s három szárnyacsapással már az álmok országában vagyunk; s a helyett, hogy világító vezérsugarat találunk: a végtelenség, az örök homálya borul reánk. Tovább akarunk hatolni; nincs többé erőnk hozzá, s sikertelenül próbálkozunk bárhányszor. Lángfolyamok, mint tűzkigyók vonulnak el szemünk előtt bámulatra készítő összevisszaságban; éj és hideg van körülöttünk, fagyos szél süvölt mindenfelől s mégis ragyogást vélünk látni, s a forróság szinte tűrhetetlen. Hangokat hallunk, mint óriási szócsövön: a ködön át, s hiába keressük a szót, csak nevét halljuk említeni, s lángruháját kísértetiesen látjuk a messzeség homályából előviláglani. A beszélők nyelve csengő, tömör, nem emberi; s szavaikban nem a gyarló emberek tetteit zengik. Istent érezzük közelünkben s mintha látomásokból ocsúdnánk, hozzá akarunk fordulni segélyért, s ime váratlanul ragyogás árad körénk, tündököl minden... de Istent mégsem közelítettük meg; csak parancsszavát halljuk, csak a ragyogásból értjük meg: végtelen az ő hatalma!

Ez a nagyszerűség legmegragadóbb sajátsága Milton túlvilágának. Nemesak Luciferje ilyen; az egész Pokol, az egész mindenség ilyen az ő költészetében. S ehhez képest hangja mindig emelkedett, pathosa nem tud alászállani s csak ritkán enyhül. A szenvedők nem emberek: istenek, még mindig hatalmas szellemek, kiknek fájdalma nem tud meghatni annyira, mint az emberi gyötrődők kínos jajongásai; e vétkező szellemeknek kinjai nem érintenek mélyen, sopánkodásuk nem borzaszt el, de sorsuk megrettentő, végzetes fordulata s a külső világ határtalan nagysága s

BÜVÉSZ A FALUSI ISKOLÁBAN.

minden sajátosságában megnyilatkozó végtelensége sokkal erősebb bizonyítékai Isten mindenható hatalmának, mint Dante fokozása a szenvedések megnagyobbításában. Milton józansága egy pillantást enged az örök Istenre, hogy annál inkább elvakítson a napnál tündöklőbb fényvel; Dante szenvedélyessége Istennek csak büntető hatalmát s kegyelmét tudja megmutatni, hogy javulásra bírjon. Melyik úton juthatunk az igazi csodáshoz és magasztossághoz, melyeknek az emberiség sorsát tárgyaló s az egész világmindenséget felölő ily nagy költeményekben uralkodniuk kell: mindezekből tisztán látható.

Ámde Danténak politikai s egyéni céljai is voltak «Divina Commedia»-jával, — melyeket mellőznünk ép úgy nem lehet, mint Milton célzatosságait. Scartazzini mondja az «Isteni színtér»-ről, hogy az a «császárné a pápa ellen»; Szász Károly pedig megjegyzi, hogy Dante műve a híres «Beatricének állított örök emlék». E kettős célzathoz híven, kétoldalúlag is megkövetve, s a mellett mindent allegorikusan, képlegesen rajzolva talán természetesebb, hogy Dante a földi légkörben maradt műve megalkotásánál. Milont kevésbé méltatták (lehet, hogy a nagyszámú Dante-féle — saját korára szóló — vonatkozások hiánya miatt), pedig ily irányban sok megjegyzésre szorúlna még az ő műve is. A romlott társadalom posványából egy eszményi, magasztos világot akart ő teremteni, melyben ne az uralkodói önkény és zsarnokság, hanem az egyéni és szellemi szabadság, jog, törvény és becsület uralkodjanak. Költészetük is e felfogások eltéréseinek hű tükré.

Dante monarchikus, Milton republikánus érzelmű s e célokhoz méltóan Dante nem fordít annyi gondot idegen népek történetére, mert mindenben, mindenütt tisztán csak hazájához szól, s az örökös viszálykodás, széthúzás aljasságának feltüntetésével szétdarabolt hazáját ismét egy hatalmas császársággá való egyesülésre akarja buzdítani. Milton ellenben sötét, borongó hangulatával mindig ott esapong a teremtés előtti idők homályában; onnan ragad ki egy-egy ragyogó alakot, melylyel a köztársasági élet szépségét, szabadságát biztos hatással véli bemutatni. Ő az ösmúlnak, Dante saját korának költője; de céljok végtére mégis csak egy: nemzetüket nagygyá, hatalmassá, erőssé tenni, s a szakadás átkától megkímélni.

Ezeket kívül számos egyéb célzat várna megfejtésre; de ezeknek részletezése igen messze

vezetne. Elég, ha ismerjük a két költő főcéljait társadalmi és politikai felfogás tekintetében, mert egy-egy hatalmas alakjuknak — a minő bizonyára Lucifer is — ismertetése és elemzése közben ily irányzatokkal lépten-nyomon találkozunk.

Mielőtt azonban Lucifert vizsgálónk, vonjunk rövid párhuzamot a Divina Commedia I. része, és Milton túlvilága — jelesen pedig Pokla között.

III.

A tententia szempontjából, melyért Dante és Milton alvilágukat megalkották, kevés az eltérés a két módon rajzolt Pokol közt. A bűnhődés és büntetés jogosultságának, a vétek méltó díjazásának és az erkölcs fensőbbségének elismerése, a lelkek gyöttrése a Pokolban. Csak azt kérdehetnők még, az ítélkezés minősége, nagysága helyese-e? s a mérték, a kellő fokozat, az erkölcsbölcsészemeg van-e? E tekintetben mindkét költő kifogástalan. Vallásosság, meggyőződés, erkölcsösség, emberismeret és mély tudás talán még természetesebbek, de az már sokkal érdekesebb s feltűnőbb, hogy Dante is, Milton is egész erkölcs-tant állított fel; azt csaknem teljesen, s minden részletében kifejtették, s mint a szellemi világot, úgy a testi, anyagi életet sem hagyták figyelmen kívül. Így például Milton is szól az érzékekről és képzeletről (V. é. 100—115.), de nem oly részletesen, mint Dante, ki Aquinói Tamás és Vergil bölcséletén nyugvó erkölcsi fejtegetésének Purgatoriuma két teljes énekét (XVII—XVIII.) szenteli. Szoroson összefügg e bölcséleti irányzatok találkozására Dante és Milton teremtő erejével. Ismert dolog, hogy az utóbbinak teremtőereje a Dantéét jóval felülhaladja; mert míg Dante az ismert túlvilágot, melyet a görög költészet és vallási felfogás teremtett, csupán keresztény hitéleti alakokkal népesítve be, rendszeresítette, s úgy szólván szabályos mértani alakokká öltöztette, addig Milton teljesen új alapokon a végtelen ürbe, a Chaosba helyezte el Poklát, melynek természetfölöttsége, nagyszerűsége és mesés volta ezáltal sokat nyert. De nemcsak a teremtőerők különböző nagysága jellemzi a két nagy mystikust, hanem az is, hogy mindketten egész új mythológiát, természeti rendszert állítottak fel. Így Danteról tudva van, hogy bámulatosan pontos ismeretekkel bírt a föld gömbalakjáról, melynek helyes fogalmával megelőzte Galileit s az ő koráig az egész tudós világot. Hasonlóképpen nem új dolog, hogy Milton egész elméletet állít fel az

angyalok és szellemi lények anyagi, materialis és naturalis viszonyairól. Számptalan motivumát használják fel mindketten a vallásnak, a miben (különösen a purgatoriumi jelenéseket tekintve) ismét s természetesen Dante a mester. Hogy többet ne említsünk, a Miatyánk (Úr imádsága) költői nyelven úgy Dantenál (a Purg. IX. é. 1—24.) mint Miltonnál (V. é. 150—200.) egész terjedelmében előfordul. Sajátságos az is, hogy az ókori népek vallási felfogása mindkét költeményben párosul a keresztény hitnek Krisztus körül csoportosuló mondavilágával. (Folyt. köv.)

«HIMFY DALAI»-BÓL.

Mutatvány BERCZIK ÁRPÁD vígjátékából.

Előjáték.*

TIZEDIK JELENET.

Róza. Sándor.

SÁNDOR (magában). Nem szeretem Jolánt. Mulékony, futó benyomás volt, semmi más. Elhittem magammal olyasmit, a mi nem létezik. Hogy adjam tudtára sértés nélkül?

RÓZA (félre). Nagyon el van gondolkozva!

SÁNDOR (magában). Eh! Megvallok neki mindent őszintén. (Meglátja Rózát köszön és indul.)

RÓZA. Hadnagy úr!

SÁNDOR (félre). Mintha már láttam volna ezt az arcot. (Fenn.) Kisasszony.

RÓZA. Úgy veszem észre nem ismer.

SÁNDOR. Azaz . . . bocsánatot . . . úgy rémlik. De nekem nagyon rossz arczismeretem van.

RÓZA. S még a rokonait is elfelejti?

SÁNDOR. Rokonaimat?

RÓZA. Mert mi rokonok vagyunk szegről-végről.

SÁNDOR. Csakugyan, arca Szegedy arcz. És ön . . .

RÓZA. Mezőszegedi Szegedy Róza, Szegedy

Ignác királyi tanácsos és volt alispán leánya.

SÁNDOR. A legnagyobb zavarban vagyok. Szolgáljon mérségemül, hogy életünkben csak egyszer találkoztunk, ez előtt három esztendővel.

RÓZA. Kettővel hadnagy úr, kettővel.

SÁNDOR. Csányiékna! keresztelón.

RÓZA. Horváth Balázséknál lakodalmon.

SÁNDOR. Igen röstellem, nagyon röstellem, de ez alatt a két év alatt úgy megváltozott, úgy kifejlődött, hogy bajos is lett volna ráismerni hügomra.

RÓZA. Azt találja hadnagy úr?

SÁNDOR. Ne hadnagyurazzon, bátyja volnék.

RÓZA. A bátyám rám ismert volna, de a had-

* 1795-ben történik Rosty Antal badaesonyi szőleiben. Rosty leányának, Jolánnak kezét Kisfaludy Sándornak szánta, ámde Kisfaludy távol van attól, hogy szeresse, Jolán szíve pedig már másé. Meg is bízza barátját, Szegedy Rózát, hogy ezt K.-val tudassa. Róza örömmel megy, mert titokban eped Kisfaludyért. Így kezdődik meg a bemutatott költői szépségű jelenet.

nagy úr megfeledezett rólam. Hiába, a nagy város zajában könnyen megfeledezünk egy kis falusi leányról.

SÁNDOR. A ki még kurta szoknyában járt, gyerek volt, mikor utoljára láttuk.

RÓZA (hevesen). Gyerek volt, igazán gyerek, egy ábrándos, hiszékeny, ostoba gyerek, a ki azt képzelte . . . azt képzelte . . .

SÁNDOR. Mit képzelte?

RÓZA. Hogy a katona adott szavának hitelt lehet adni. Megbűnhődött falusi libácska, megbűnhődött és meg is érdemelted ezt a büntetést. Máskor légy okosabb és ha még egy bácsival találkozol, a ki szeret ígéretet tenni, neved ki és vágd szemébe: ne bolondozzon. Ámítson másokat, hagyja legalább békében az atyjafiait.

SÁNDOR. Nem értem mit jelentenek szemrehányásai.

BERCZIK ÁRPÁD.

RÓZA. Még csak nem is ért. Annál jobb; ne is értsen, megérteni úgy sem volna képes.

SÁNDOR. De édes hugom.

RÓZA. Nevezzen kisasszonynak, tisztelt hadnagy úr!

SÁNDOR. Fájdalommal látom, hogy valami nagy hibát követtem el. Nem tehetném jóvá?

RÓZA. Nem hadnagy úr — soha, de soha.

SÁNDOR. Könyörgöm legalább világosítson föl.

RÓZA. Hogy kinevessen, hogy azt mondja: úgy kell neked, miért voltál olyan bohó, olyan hiu, olyan esztelen!

SÁNDOR. Nem — nem kisasszony, biztosítom.

RÓZA. Akkor is biztosított! És milyen kedvesen, milyen tüzesen azon a lakodalmon, melyre nem emlékszik.

SÁNDOR. Már kezdek emlékezni.

RÓZA. Kezd — kezd, köszönöm alázatosan kegyességét.

SÁNDOR. Édes atyja mutatott be önnek.

RÓZA. Leült mellém s elbeszélgetett a gyermek-lánnyal. Milyen jól esett az annak a — annak a tacsónak. Mert nem olyan közönséges dolgokat mesélt el neki, milyenekkel a fiatal emberek mulattatják a lányokat. Nemes, fennkölt eszméket hallott öntől az a tacsó. A hazáról, a nemzetről, a sötét multról, a fényes jövőről. És nagy terveiről és magasztos céljairól. Büszkén dobogott fel a gyermeklány szíve, hogy egy lelkes ifjú, teli lángolással őt ilyen bizalomra méltatja. A reggel közeledett, bucsuzni kellett. De a gyermekleány egy emléket, egy ígéretet vitt magával: «Visszajövök hugom, visszajövök, ha az idén nem, de a jövő évre okvetlenül elvárhat a badaconsyi szüreten». Ez volt az ígére, a mit ön adott: a min a kis lánynak sóvár lelke hónapokig — évekig élősödött. Ez az, a minek beváltását ma ujjongva üdvözölte. (Zokogásba tör ki.)

SÁNDOR. Kisasszony... drága egyetlen Róza... úgy meg vagyok rendülve... ne sirjon egy könyvet se miattam, hanem folytassa, folytassa...

RÓZA. Tud mindent — nincs már önhöz több szavam.

SÁNDOR. Az én vétkes, bűnös lelkem nem éri be annyival. Sajtó lángoló haragjával és az sem lesz elég büntetésnek. Most érzem csak, mit bírtam és mit játszottam el. A mit téveteg lelkem kalandozva keres az életben, a nőt, az igaz nőt, a kit szívem oltárára állíthatok, azt megtaláltam, itt van előttem.

RÓZA. A nő, a kit szíve oltárára állíthat, s ezt nekem mondja?

SÁNDOR (meggyőződéssel). Önnek!

RÓZA. Ön mondja?

SÁNDOR. Én!

RÓZA. A ki azért jött el, hogy Rosty Jolánnak a kezét megkérje? De tőle is megkapja, a mi az ilyen úrfiakat megilleti. Jolán kéreti általam, ne üldözze tovább, mert el van ígérve másnak, a ki méltó hozzá. Fusson hadnagy úr és iparkodjék szégyenét elfelejteni. Szerencsés utat. (El.)

TIZENEGYEDIK JELENET.

Sándor.

(Sándor előadja az alábbi verset szakadozva, akadozva mondja. Lássék rajta, hogy a gondolatok, sorok most jutnak eszébe. Róza után néz, mintegy álomban s azután székbe hanyatlik.) Eltűnt... eltűnt és itt hagyott magamban. Eredj... eredj... fuss előlem, én azért mindig nálad leszek és áldani fogom a percet, mikor raboddá lettem. Milyen édes, milyen könnyű lesz majd a halál, ott a hol a sebeket osztják. Hát itt nem? Nem osztanak-e itt mélyebbeket, vérzöbbséket, mint ott? Távolság vagyok a harcztértől és már is meg vagyok sebezve, mint a vad, mint a szarvas, kit a vadász-
nak fegyvere elér... Egy levelet, egy pár bucsu-
sört neki. (Kiveszi jegyzőkönyvét s írni akar.) Eh! Minek? Megvet, megvetné a búcsusót is. (Elgondolkozva.) —
Mint a szarvas... mint a szarvas... Csakhogy későn fut a szarvas... a csere már vérzik tőle. (Szünet; gondolkodik és elmélázva lassan írni kezd szinte gépies önkénytelenséggel.)

Mint a szarvas, kit megére

A vadásznak fegyvere. (Szünet.)

(Folytatja.) Fut, de későn, ... foly már vére

Vérzik tőle a csere.

(Szünet; mintegy magában beszélve mondja el s csak azután írja le.)

Úgy futok én a pár szemtől,

A seb mellem baljában.

TIZENKETTEDIK JELENET.

Rosty. Sándor.

ROSTY. Hol marad az a Sándor? Ott üt, el van merülve, ír valamit.

SÁNDOR. Ázik a föld keserveimtől

Lábom minden nyomában.

De hajh mennél tovább érek,

Annál jobban gyül a méreg.

ROSTY (félre). Hisz ez vers. Mindig szeretett véselni, már gyermekkorában is.

SÁNDOR. Beljebb rögzik szívembe.

Futok hajh de vesztembe.

ROSTY (félre). Futok hajh de vesztembe.

SÁNDOR. Ez az én búcsuszóhoz. Irjuk alá!

ROSTY. Sándor öcsém!

SÁNDOR (felrezenve). Urambátyám.

ROSTY. Visszavonult, hogy műzsájával foglal-
kozzék? Hallottam, a mit magában motyogott —
vers volt. Verset írt — mutassa csak.

SÁNDOR. Nem fogja érdekelni.

ROSTY. Engem ne érdekeljen? Egy vers? Egy
magyar vers? Az a pár sor is, a mit fülhegygyel
hallottam, nagyon szép. Nekem ne mutatná meg?

(Elveszi.) Megható, gyönyörű! Egy boldogtalan szív
panasza... Hát öcsém ilyen boldogtalan?

SÁNDOR. Isten velünk, bátyám. Engedje, hogy
búcsut vegyek tőle.

ROSTY. Búcsúzik? Elmegy?

SÁNDOR. Szól a trombita. Katonának harc-
zba kell mennie.

ROSTY. Olaszországba?

SÁNDOR. Melynek narancsligeteiben ezrivel
fekszik a holt katona.

ROSTY. És miért? Ez az írás magyarázza meg?
Jolán leányom...

SÁNDOR. Ő mást szeret bátyám... ne zavar-
juk boldogságát. Köszönöm... ezerszer köszö-
nöm jószágát. Gondoljon néha rám a távolból is.
(Gyorsan el.)

EPIGRAMMOK.

Logau nyomán.

I. II.

A bünt az ember megtűri, Vámszedő az álom,
Az ördög jó barátja, S nagy a jövedelme;
A jó keresztény gyűlöli, Felét életünknek
Az Isten megbocsátja. Elszedi ő kelme.

III.

Fürgén eszel, de lomha minden lépted,
Jobb volna lábbal enned s száddal lépned.

Teveli Mihály.

A CSONKA POHÁR.

A Tanulók Lapja számára.

Minden esztendőben levesznek nálunk az al-
máriom tetejéről egy régi csonka poharat. Kitisz-
titják, finom olajat öntenek belé és meggyújtják.
Élénk lánggal ég az az olaj, ide-oda röpdös a
sötét ablakban, hogy elnyelje az éj rémeit. Pedig
még csak egy árva szunyog se megy közelebe,
mert tél van, hideg téli éjszaka. Csak úgy süvölt
a szél odakünn, meg-megrázza a rozszant ablakot,
melynek jégvirágai hidegen mosolyognak, midőn
odatéved közéjük az a hivatlan láng...

Minden esztendőben egyszer meggyújtják azt
az olajat, csak egyszer: az édes anya halálának
évfordulóján!

Ég a kegyelet lángja; a szív megbor-
zad, mert fél a régi emlékektől. Nem akarja földé-
zni a bor-
zasztó éjszakát, midőn a tél vad zivatarába az
édes anya halálhörgése, az apró események jajkiál-
tása vegyült... Aztán elcsendesült minden; az
édes anya már nem küzdött, a könnyforrás ki-
apadt, a vörösré sirt szemek fáradtan csukódtak
le, — csak a szél kaczagott még egyideig, majd
az is elnémult; eltávozott más vidékre. Nem
akarta megzavarni a családot néma fájdalmában.

Ez a néma fájdalom vesz erőt minden esztendő-
ben a család egyes tagjain, midőn égni látja a
kegyelet lángját; a gyász megújul, valahányszor
ott az ablakon az a régi csonka pohár, a fájdalom
megkésztetődik, ha az apa az ismert emlékeket
újra elmondja. Az árvák áhitattal hallgatják az
édes apát, a ki legjobban emlékszik mindenre;
hiszen ők még kicsinyek voltak, nagyon kicsinyek,
csak keveset tudnak a rég letűnt időkől. De most
már ismernek mindent. Mert hosszú idő telt el
az édes anya halála óta. És minden esztendőben
hallották a történeteket.

Elhallgatják sokáig, míg az apa bele nem fárad,
míg el nem álmosodnak, míg a hideg az ágyba
nem küldi őket; mert hideg a kis szoba, a kály-
hában régen elhamvadt a zsarátnok. Az a láng
meg nem ad semmi meleget, inkább megborzon-
gatja a testet, a mint élénken, majd ismét mélán,
szomorúan kergeti maga mellől a sűrű sötétséget.

Csönd van, halotti csönd; mintha az édes anya
emléke megtiltana a zajos lélekezést. Még a leg-
ifjabb, a legjobb alvó is csak éberesen szunyókál;
talán boldogságról álmodozik, a mit a soha nem
látott édes anya keblén talál föl...

Az egyik ágyban megmozdul lassan a párna s
kibúvik alóla a nagyobbik fiú. Sápadt arcú, kék

szemű, a megboldogult anya képmása. Gyorsan
felöltözik, odaül az ablak mellé; nézi, nézi a
csonka poharat, meg azt a vakító rémes lángot, a
mi nem hagyja aludni, nézi, nézi... és elgondol-
kozik, elmereng.

Tudja-e az édes anya, hogy gondolnak rá, hogy
a csonka pohárban ég a kegyelet lángja, tudja-e,
hogy valaki őrzi e lángot, hogy elvándorol messze,
elhagyott sírjára imádkozni és könyezni, tudja-e,
hogy fia fázik a téli éjszakában, mégis őrzi, lesi,
pillanatra se hagyja oda azt a még élő tanujelet,
a mely a multak elröppenő emlékét örökké fen-
tartja?

És a néma ifjú ráncbaszedett homlokkal, ré-
veteg tekintettel mered az éji világba. Ajkai ké-
kek, szinte didereg, csak akkor ijed föl, midőn
valami melegség éri a kezefejét. Megnézi s letörli
az ijesztő könyvesep-
pet.

Eszébe jut a betegségében szunnyadó édes
anya, ajkán a szelid mosoly. Midőn megszólal
halála előtt: milyen sötétben ég az a lámpa, tán
kevés benn az olaj? Haj! akkor az ő agyában a
vén eseléd meséje keringett, hogy az ifjú királyfi
elájult anyja halálának hírére, hogy lázas beteg
lett, hogy bizalmában azt kívánta, vajha meg-
halna és anyja mellé temetnék. Azt hitte, leg-
jobb lesz, ha ő is elájul. És zokogás közben csen-
desen elaludt...

Mintha hallaná a dühöngő orkánt, az össze-
gyült rokonok siránkozását, szinte látja az ütött-
kopott fakoporsót, a mit a mogorva asztalos szit-
kozódva a dermesztő hideg miatt. vállain czi-
pelt be a szobába, látja a tátongó sűrűdőt, a
hideg rögot, mit a sirba vetett és a lelketlen sir-
ásót, a ki kapával hanyja a földet a koporsóra.

Már behantolták a sirt s neki oda kell állni,
hogy imádkozzék. De ő erőtlen, gyáva, félénk, —
szót se tud szólni, pedig úgy kérik az emberek,
könyezve rimánkodik az édes apa.

Lelke telve volt a fogékony babonával, mélyen
hatása alatt állott a rémes regéknek, a miket
annyi kíváncsi érdeklődéssel hallgatott. Szeretett
volna a sűrűdörbe ugrani, hogy róla is regéljenek,
szeretett volna sirni, ... sirni szíve mélyéből, a
melyben ártatlan egyszerűséggel, gyermekes
tudatlansággal olyan igazi, titkos fájdalmat
érezett...

És a láng ereje egyre nő; az olaj nem hogy
fogyna, de láthatólag szaporodik, félhomályban
áll már a kis szoba; az ifjú tart tőle, hogy észre-
veszik, visszaoson ágyába, egyideig hanykolódik,
aztán elszunnyad.

A régi esőnd honol. Még az óra is megállt. Az este elfeledték föl húzni. A szobában csak a kegyelet lángja uralkodik.

De ime! a másik ágyban fölül valaki. Ledobja magáról a takarót; leszáll az ágyról az ifjúnak nővére. Körülnéz, odaoson az ablakhoz, zokog alig hallhatóan; azután megigazítja az égő belet, hogy ne terjesszen olyan nagy fényt. Megrázkodik s visszadől ágyába.

A kegyelet lángja pedig reggelre már csak úgy pislog. Befűtik a kályhát, az órát is elindítják, folyik minden a rendes kerékvágásban.

S a mint lassankint egészen elfogy az olaj, elalszik az a fájó láng, alszik egy rövid esztendeig, hogy azután ismét meggyújtsák egy hosszú... hosszú, téli éjszakára.

A csonka poharat is kimossák; visszakerül régi helyére, föl az almárium tetejére, hogy senki se lássa, mert a csonka pohár sebet tép, bánatos emléket idéz föl, mert a csonka pohár fájdalommalos pohár...

Berkes Imre.

BÜVÉSZ A FALUSI ISKOLÁBAN.

Képpel.

Almosan néznek farkasszemmel a nagy kalligrafikus betűk a falusi iskola fekete tábláján, a meleg párazat lustító körében összekavarodik az abécének mind a huszonöt kacskaringós démona s pajzán inceskedéssel kapaszkodik a bóbiskoló fejcskébe, melyeknek kemény koponyája makacsul marad zárva a bölcsesség rejtélyei előtt. Ott a kathedra szögletében elretentő komolysággal terpeszkedik a porlepett glóbus titokzatos ákom-bájkjaival, sokatmondó szomszédságában a léniának, mely önkénytelen allegória hihetőleg gyakrabban szorúl némi magyarázatra a gyöngébbek kedvéért. Hozzá a mester száraz hangja, a pennák egyhangú perczegése, a kréta- és szivacsospor tánczó atomjai az ablakon át bevillanó sugáresikban s mindebből a mulatságból a fali óra egykedvű ketyegése késlekedő lustasággal méri ki az egy órára való időt.

Milyen más, ha ott künn a falu utcáján valami váratlan esemény okoz hirtelen csöndületet; gördülő hintó kereke török, elszabadult bikát hajszolnak a népek, részeg falurossza tántorog kurjongatva haza, vagy éppen — uram bocsá! — valami vándor «kinczler» vetődik nagy ballagva arrafelé a poros országúton, ezernyi tréfás fogással keltve fel előre az utcaizácsgörök figyelmét. Az első felharsanó kacajra ott künn uccu! mintha zsinigen rántanák, úgy fordulnak egyszerre a kíváncsi fejcské az ablak felé, s van jó dolga a mest'ramnak, hogy a Susták Marezi koponyájából most akarja kicsiholni azt az átkos nehéz egyszeregyet! Hát még ha a tudás fájának egész évi termését kínálná kosarastól?

No de ha a mester szíve sincs épen spongyából s még hogyha jégből volna is, hamar kiengedne — így disznóölés ideje felé. Nem csoda hát, ha az engedély hamar ki van nyerve s a kóbor művész hajlongva lép be az oskolaterembe. Hogy megváltozik minden, a mint varázs-szereit sorban elhelyezi a leterített kis asztalkán: a varázskártyát, a kettős fenekű poharat, a csodapalaczkot és a bűvös golyókat. A nagy fekete táblára rajzolt kajla X-ek és pohos H-k mintha kidüledt szemmel bámulnának a jelenetre; derűs kacaj napsugara aranyozza be a zsebkéstől rongált, szüette padokat, s maga a rekt'ram is illő méltóság alá rejtett kíváncsi érdeklődéssel nézi a gyorskezü ezermester szemfényvesztő mutatványait. Előretódul a fűrge sereg, s ömlik a tenta, röpködnek a papirgalacsinok a jókedv zajos kitérőseiben.

Hát még mikor a kísérletek objektumául előrántott tökmagnyi nebuló alighanem kétes tisztaságú orrocskájából sok czeremóniás hókuszpókusz után előhúzza a tréfás művész a valóságos eleven — patkányt! Hogy micsoda? — Patkányt biza'a, a kanálisok és éléskamrák legmegtermettebb példányaiból. Kékül, zöldül ijedtében a kis diák s riadt zavarral kap orrához, kísérve a társak esufondáros kacajától, melyre még az öreg iskolamesternek is rándult egyet-kettőt a füle mögé dugott tolla.

A düsseldorfi mesterek erős, népies humora és jellemző genieje tükröződik vissza Sonderland ama festményén, mely ezt a kedves és vonzó jelenetet tünteti föl.

IRODALOM.

Hunyadi László. Az Operaház jelentős jubileumot ült a napokban: háromszázadszor adták Hunyadi Lászlót, mely először 1844 január 27-ikén került színre és örökszép dallamai változatlan frissességgel hatnak még ma is. Szerzője Erkel Ferencz, a legkiválóbb, legtermékenyebb magyar operai zeneszerző (szül. Békés-Gyulán 1810.) úgyszólván a semmiből teremtette meg a magyar nemzeti dalművet. Első operája «Báthory Mária» volt (1840), mely máris nagy tetszést aratott. «Hunyadi László», a jubiláris darab, dalmű-költészetünk gyöngye, Bécsben és Prágában is színrekerült és nagy sikert aratott. 1845-ben komponálta Erkel Kölcsey Himnuszának a dallamát, melynek legszebb kritikája, hogy minden hazafi szívében mint egy szent zsolozsma él. E jubileum alkalmából bemutatjuk olvasóinknak a Himnusz hangjegyeit és szövegét Erkel kezeirásában.

Himfy dalai. Berczik Árpádnak kitünő vigjátéka múlt héten megjelent az Olesó Könyvtár kiadványai között és potom 30 krajczárért megszerezheti minden diák, ki szereti az irodalmat. Mai számunkban szemlévényt hozunk belőle. Egyszersmind előre tudatjuk olvasóinkkal, hogy «Himfy dalai»-ból gyönyörű kiadást készít a Franklin-Társulat, R. Hirsch Nellynek pompás rajzaival.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Önképzőkori tallózás. A budapesti IV. ker. közs. főreáliskola «Eötvös-köré»-ben Jónás Kornél VII. o. t. az intézet egyik elhunyt tanáráról, Lintner Lajosról tartott emlékbeszédet, Polláček A. VIII. o. t. pedig Kisfaludy Sándor regéről olvasott föl. — A nagyváradai főgimnázium «Eötvös-önképzőköré»-ben agulisan folyik a munka. A nagyszámban beérkező dolgozatok közül elfogadták Prág Ferencz VII. o. t. «Az epikus költő és a történetíró helyzete» cz. értekezését; Molnár Jánosnak «A dráma fejlődéséről» és Fehér Adolfnak «A szépről» szóló tanulmányát; Fleischer Béla VII. o. t. «Gondolatai»-t; Missuray Agost («Dalok»), Alliquander Ödön («Névnapr», «Vadrózsák»), Molnár János («Glossa») költeményeit. — A lévai főgimnáziumnak Szepesy Imréről nevezett önképzőkörében

szem szárazon. — A fehértemplomi főgimnázium önképzőköré Gál Kálmán tanár úr vezetésére alatt szép munkásságot fejt ki. A november 12-iki gyűlésen számos szavaltat után nyolcz beadott dolgozatot bíráltak meg; elfogadták «A társaság és magány hatása az emberre» cz. művet; a «Huszár-szerelmem» cz. költeményt, melyet Gruics Vladimir fordított szerzből. 19-ikén boldogult felséges királyasszonyunk emlékére tartott a kör diszgyűlést, melyen többek közt Ábrányi Emilnek és Pekry Károlynak lapunkban hozott költeményei is szavaltásra kerültek. Erzsébet királynénkról Sztene István, az alelnök tartott felolvasást.

Minta-ülésnek nevezhetjük a pécsi főreáliskola önképzőkörének múlt hó 13-ikán lefolyt ülését, a tárgyak megválasztásának és csoportosításának szempontjából, tekintet nélkül azok feldolgozásának sikerére. Az ideális és reális elemek szerencsésen olvad-

Hymnus

Andante religioso

pp. Is ten álom meg a magyart so kéddvel és

szégyel. Hülyt feleje védo kart karkod el len ség-gel

Erkel Ferencz

ERKEL FERENCZ KÉZIRÁSA.

Belesák Sándor VII. o. t. Herczeg Ferencz «Fenn és lenn» cz. regényét ismertette, Czeczko Lajos VI. o. t. pedig «A nemzet gyásza» cz. elfogadott költeményét olvasta fel. — A nagyszabeni főgimnázium «Vörösmarty-kör»-e november 18-án tartott gyűlése úgy Vörösmarty halálának évfordulóját, mint dícsőült királyasszonyunknak emlékéét szolgált. Hoffmann A. VIII. o. t. Vörösmarty «Kis gyermek halálára» című elegiáját szavaltta nagy érzéssel. Domokos Balázs VII. o. t. alelnök «Vörösmarty emlékezete» cz. dolgozatát olvasta fel. Vörösmarty «Vén ezigány»-át nagy hatással szavaltta Laczkó Elek VIII. o. t. elnök. Balázs János «Erzsébet királyné emlékezete» című visszapillantását olvasta fel. Pless György VI. o. t. «Ferencz József álmá»-t, Pósa Lajos eme gyönyörű költeményét szavaltta. — A nagyszombati kath. érseki főgimnázium szintén gyászünnepet ült elvesztett Nagyszonyunk emlékére a konviktusi színházban. Az ifj. énekkar a «Zokogva sír Magyarországon» című gyászdalát énekelte, Köhalmi József igazgató pedig hatalmas gyászbeszédet mondott, melyre nem maradt

tak össze a műsorozatban. Bírálat alá kerültek, illetőleg felolvastattak Sárvári Gézának algebrai értekezése «Erdekes paralelogramm-szerkesztések»-ről; a «Balassi Bálint Irajáról» és Gyergyai Albert «Argirus királyfi»-ja, meg Vörösmarty «Csongor és Tündéjé»-nek összehasonlításáról (rendkívül szerencsés téma, mely még érdekesebb lett volna, ha szerzője Jakab Ödön Argirus-át is belevonja) szóló esztétikai tanulmányok; Sárvári Gézának «Az árvamegyei tótok»-ról szóló dolgozata. Altmann Aladár VIII. o. t. Inezedy Lászlónak «A nővér» cz. költeményét adta elő; végül Heinrich János VIII. o. t. Deák Ferencznek «A magyar alkotmány ellen intézett támadások» ügyében való beszédét adta elő. Szint' ezen szellem sugárik ki a 20-ikán tartott ülés programmjából, melyet a Zrinovics vallásos eleméről (szerzője Sárvári Géza), «A testgyakorlatról» (szerzője Antos Mihály VIII. o. t.) való felolvasások és Jókai Mórnek Kossuth ravatala fölött mondott beszédjének előadása (Kohn Jenő VII. o. t.) tettek ki. A kör nagy gondot fordít klasszikus szónoki beszédek előadására.

Jelige: Fejtörő az elme sportja.

Rovatvezető: Csiszár József.

Számtani kérdés:

Valamely szolga 6 évig szolgálva, minden következő évben 4 frttal magasabb bért kapott s összesen 540 frtot; mennyit kapott az első s mennyit az utolsó évben?

Földrajzi kérdés:

Melyik amerikai város az, a melyet a XVII. században a hollandok alapítottak, de később az angolok kezébe került? Egy folyó torkolata és egy tengerszoros között fekszik. Mi ezen folyónak és szorosnak a neve? A szoroson mi vezet át és hova?

Vegyteni kérdés:

Minek a száraz lepárlási terménye a pyrrol? Mi a vegyjegye? Hogyan néz ki? Miben oldható? Savakban való oldata mire bomlik?

Az ezen számban közölt rejtvények megfejtőinek névsorát az 1899. évfolyam 1. számában teszszük közzé és közöttük (egy helyett) két értékes könyvet sorsolunk ki.

Megfejtési határidő 1898. december 12.

A 47. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számtani kérdés: 117 munkás volt. Az első kapott 6 frtot s minden következő 20 krral többet. *Földrajzi kérdés:* Tornáca. *Történelmi kérdés:* Diomedes. *Természettudományi kérdés:* Eszkimó-kutya. *Vegyteni kérdés:* Exalginum v. methylacetanilid. *Képrejtvény:* Multadban nincs öröm, jövőben nincs remény.

Helyesen fejtették meg: Chabada Jenő, ifj. Miróczky János, Trojkó Imre, Halmi Gyula, Novák Ernő, Buzáth Jenő, Gyurkovich Gyula, Windt Lajos, Wanka Károly, Laban Antal, Markovics Jakab, Wohlstein Sándor, Fiedler Kálmán, Ács Nagy István, Litsek Zoltán, Jäger Imre, Horváth Dezső, Révész Sándor, Hübner János, Jakab Gyula, Arvay Ferencz, Pesthy Endre, Benedek István, Ladomérszky Adolf, Szadnik Sándor, ifj. Pakay József, Tschet Károly, Bohrandt Lajos, Weisz Hugó, Kutlik Félix, Kertész Tivadar, Miróczky Árpád, Párkás Tivadar, Korchmáros Péter, Krausz Jenő, Weinberger Arthur, Pivuy Aladár, Bachmann József, Tóth József, Schmidt Péter, Herresbacher Dénes.

A kitűzött könyvjutalmat, «Emlékkönyv», magyar költők válogatott szép mondásai című könyvet köte Windt Lajos főreáliskola V. oszt. tanuló nyerte el Egerben.

SZERKESZTŐI TELEFON.

K. H. Székesfehérvár. Minden rendben van, mentése teljesen menti a vád alól. Azt csodáljuk, hogy az önképzőkör hogyan járhat egy tanulóktól összetákolt lapot. Ugyan mit tanulhat abból az ifjúság? A versről irt üzenet másnak szól. Üdv. — **R. S.** Vác. Az Esperanto-nyelvről többet nem mondhatunk, mint a mi lapunkban közölve volt. — **K. T.** Budapest. Pym A. kalandjai magyar nyelven nem jelentek meg. — **H. A.** Szarvas. Nem ajánljuk még. Kedvezményes ár nincs, a tartalma épen nem volna érdekes egy középiskolai tanulóknak. Inkább valamely könyvtár révén olvassassa, de ne rendelje meg, mert a tagoknak olcsóbb, nem tagoknak jóval drágább. — **B. M.** Késmárk. Ezen az úton —

a nyilvánosság előtt — nem mondhatunk a kérdéses ügyben semmiféle véleményt. Ha pontos címet ad és válaszbélyeget küld, esetleg többet mondunk. — **S. A.** Pa Bedeg. 1. «Madách lyrai költészetét» nagy szorgalommal, de nem egészen kielégítő eredménnyel tárgyalta. Próbálkozzék meg egyéb irodalmi témával, pl. fejtesse Dugonicsnak valamelyik regényét. 2. Mint látja, mi folytatjuk a Diákszótár kiegészítését. — **P. A.** Arad. Sajnáljuk, hogy buzgó tudósítónk másnak adja át helyét. — **V. Y.** A nevető kutya hőstetteire magunk is kíváncsiak vagyunk. — **S. D.** Budapest. Ilyen jó kézikönyv a Maywald József dr. görög nyelvtana. — **V. R.** Nagyszombat. A kötési tábla már megrendelhető. A kéredezett versike egészen csinos és hangulatos mű, ezért mi — buzdításul — kiadtuk. A költemény nem olyan valami ám, mint az iskolai felelés, hogy azt «jelesre», «jóra» s tbi osztályozni lehetne, az ilyféle önképzőköri megkülönböztetéseket mi nem tartjuk helyesnek.

Önököt nyelvmesterek bármely nyelv alapos elsajátítására a

Toussaint—Langenscheidt módszere szerint

ROZSNYAI GYORS NYELVMESTEREI

ezimel megjelent művek, mivel egy-egy kötet nemesak a legteljesebb, aoha rövidre foglalt, velösen megirt nyelvtant foglalja magában, hanem egy pompás társalgási részt is, mely mindazt tartalmazza, a mit utazáskor vagy társaságban tudnunk kell. Eddig megjelentek a: 1. német, 2. magyar, 3. francia, 4. angol, 5. olasz, 6. orosz, 7. spanyol, 8. portugál, 9. latin, 10. román nyelvmesterek. A társalgási részben négy rovat van; a magyar rovat mellett megvan a németje is, azonkívül természetesen a megfelelő nyelv, melyet tanulunk és végre a kiejtésnek rovata, melyben az idegen nyelv hangzását magyar betűkkel visszaadjuk. **Egy-egy kötet ára csak 30 kr.** Bérmentésére 5 krt kérek.

A legjobb, legteljesebb nagy Magyar Sakkönyv

az, a melyet a világhírű Bilguer és Morphy nyomán magántanulási céljából Akantisz és Rozsnai szerkesztettek. Mivel ez a legvilágosabban megirt utmutató az elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítására úgy a sakkozás technikáját, mint a dr. Wekerle nyomán megirt gondolkodástanát illetőleg. A kezdetleges játéktól a legmagasabb fokig mesteri módon tanítja a cseljátékokat, a jó hadállás és a roham kivételét. A megerthetést könnyű 360 ábra. Értéket emeli a **250 mesterjátszma.** (Baehmann: Geistreiche Schachpartien szerint elemelve) hozzá még a budapesti millenáris mesterverseny is. Ritkítja párját az a része a műnek, mely: «**A problémák tanát**» előadja, Berger világhírű «Das Schachproblem» című műve nyomán alapos elmélettel, 160 gyakorlati problémával. Míg ezen válogatott anyag forrásmunkáinak beszerzése legalább is husz frtba kerülne, addig e mű, mely a sakkozás valószínű kincseshányója, fizetve csak 2 frt, diszkótesben 2 frt 50 kr., alkalmat nyújt a sakkozás legmagasabb fokát is elérhetni.

Bérmentésére 25 krt kérek.

ROZSNYAI KÁROLY könyvkiadónál,
Budapest, IV., Muzeum-körut 15. sz.

Bárki által hirdett új vagy használt könyv vagy kóta ugyanazon az áron kapható. Árjegyzék ingyen.

Bélyeggyűjtők **figyelmébe.**

Faludi Zsigmond levélbélyegkereskedő
Budapest, VII., Erzsébet-körut 28.

7926 **Kivonat a nagy árjegyzékből.**
Levélbélyegsorozatok:
Minden sorozat csak különböző levélbélyegeket tartalmaz.

drb	fillér	drb	fillér	drb	fillér
10	Aegyptom	30	5	Guatemala	35
15	Amerikai Egyes.	30	3	Hawaii	40
3	Azores Vasco.	35	4	Hongkong	25
4	Barbados	25	10	Japán	20
5	Bolivia	35	5	Jóreményfok	15
10	Brazília	35	5	Natal	40
5	Görögország Olymp.	20	8	Nyugat-	5
3	Grenada	20		Ausztrália	30
				Victoria	10

Nagy képes árjegyzék levélbélyegekről, bélyegalbumokról, képes levelezőlap-különlégségekről stb. ára 30 fillér, 2 koronán felüli rendelmenynél árjegyzék ingyen és bérmentve.
Megveszek használt régi levélbélyegeket.
Videki megrendeléseket pontosan és gyorsan eszközölök.

Egy nagyjelentőségű új irodalmi vállalat.

«Historia est magistra vitae.»
«A történet az élet mestere.»

«Historia est testis temporum.»
«A történet az idők tanúja.»

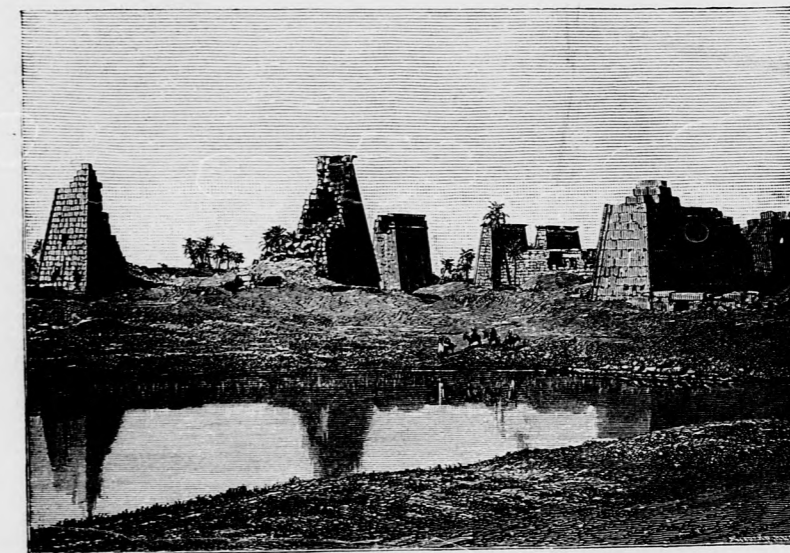
NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET

Képes díszmű a művelt közönség számára.

Aldássy Antal, Borovszky Samu, Fogarassy Albert, Geréb József, Goldziher Ignác, Gyomlay Gyula, Mika Sándor

közreműködésével szerkeszti

MARCZALI HENRIK.

A SZENT TÓ A KÖZÉPSŐ KARNAKI TEMPLOMKERÜLETBEN.

Mintegy 2500 szöveggel, 500 műmelléklettel, 60 színes mülappal, 50 történelmi térképpel, 8500 szövegoldallal.

Megjelenik tizenkét kötetben
famentes,

tehát soha meg nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára

rendkívül díszes félbörkötésben, bőrháttal és vászontáblával **8 frt.**

Minden négy hóban egy-egy kötet jelenik meg.

Megjelenik füzetes kiadásban is
240 füzetben.

Több füzet semmiesetre sem lesz.

Hetenkint

egy füzet fog közrebocsáttatni.

Egy-egy füzet ára 30 kr.

NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET.

Jelen munkával az első nagy világtörténeli mű jelenik meg magyar nyelven.

Tervében, czéljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás.

A magyar tudomány nyújtja a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet.

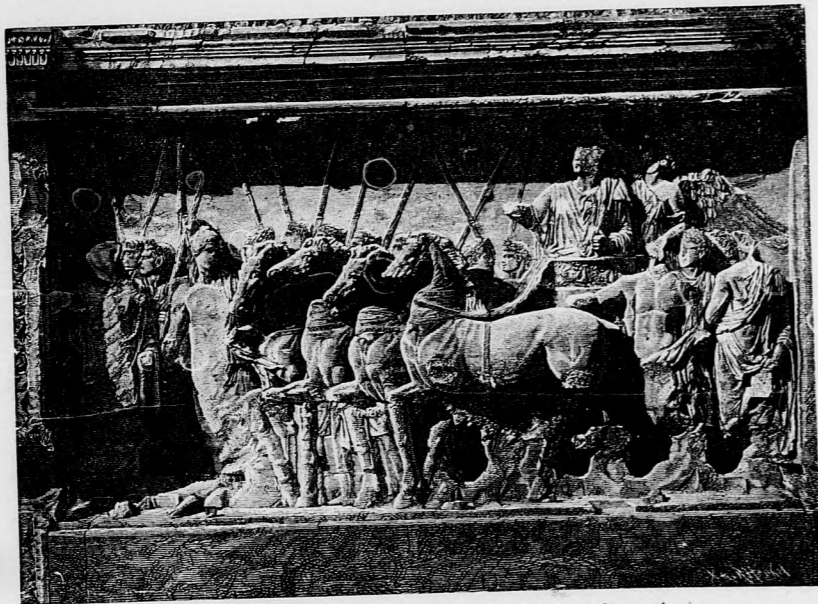
Nemzeti művelődésünkre nézve fontos mozzanat ez.

Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

Abban az óriási sokadalomban, a hol régen

ből megismeri, hogy ez az ország milyen pontokon kölcsönzött a maga erejéből a világnak és milyen pontokon kapott éltető erőt a világtól.

Ép úgy mint úttörő lesz Magyarországon ez a Képes Világtörténet a nemzeti szemnél fogva, melylyel a világ egyetemes életét nézi, az egész történeli irodalomban úttörő lesz azzal az újítással, melyet illusztrációi jelentenek. Míg ugyanis még a külföldi világtörténetek is úgy próbáltak érdeket kelteni, hogy a múlt eseményeit a művészi képzelet szép, de ellenőrizhetetlen alkotásaiban próbálták bemutatni, addig ez a Nagy Képes

TITUS DIADALIVÉNEK EGY RELIEFJE. (FÉNYKÉP UTÁN.)

eltűnt és ujonnan keletkezett népek rajzanak a maguk vágyaikkal és törekvéseikkel, a világtörténet nagy vásárában a szereplő magyarságot csak a nemzeti érzéstől áthatott magyar kutató szeme tudja biztosan észrevenni.

Magyar tudósok, magyar kutatók szeme kell hozzá, hogy a világ életének millió bonyodalma közt meglássa azokat a szálakat, a melyekkel Magyarország a világ egyetemes életében elvegyült. Ez a nemzeti szem rajongva keresi és a világtörténet útvesztőjében is mindenkor megtalálja a magyarságot, a hogy ezer esztendő óta a világra hatva és a világ hatása alatt élve fejlődött és erősödött. A mai magyar nemzet pedig csak akkor fogja megtalálni nemzeti önértelének történelmi támaszát, ha egy magyar szemmel és magyar szível megleltemtett nagy világtörténet-

Világtörténet mellőzi a megbízhatatlan képzelet alkotásait és a história minden korából csak az egykorú és megmaradt emlékeket fogja művészi reprodukciókban közölni.

Az illusztráció itt az ismeretterjesztés hathatós segítője s arra való, hogy az olvasónak írásban pontosan föl nem tárható adatokkal képben szolgáljon. Azért összes illusztrációink, mint az ezen lapokra nyomott mutatványokból is látni, kizárólag egykorú vagy korhű ábrázolatok lesznek.

E nagyszabású munka természetes segédkönyve az iskolai oktatásnak, s dúsgazdag, hiteles képmellékletei nagyon megkönnyítik a tanítás azon módját, melyre minden iskolának, minden tanárnak törekednie kell: — a szemléltető tanítást.

Hogy a tanuló ifjuság a lehető legkönnyebben

hozzájuthasson e nélkülözhetetlen tanútójához, a kiadók különös tekintettel a magyar ifjuságra, füzetekben is közreadják e nagy munkát. Mindenki könnyen megszerezheti azt, a ki otthonról kapott zsebpénzéből hetenként csak ély 30 krajczárt

a legszebb képek díszítenek, s mely a maga nemében egyetlen.

A munka kötetekben is megjelenik, s ily módon igen jutányosan 1 frt 50 kros havi részletfizetésre is megszerezhető. A törvény intézkedéseivel fogva

MARIA THERESIA.

Kilian András Filöp (1714—1759) rézmetszete Martin van Meytens (1698—1770) festménye után.

félre tesz, hogy minden héten megvehesse a Nagy Képes Világtörténet egy füzetét.

A szülők maguk is bizonyára szívesen fognak gyermekeiknek pénzt adni arra a célra, hogy megszerezzék maguknak a nagy képes világtörténetet, melyet a legkitünőbb magyar tudósok írnak,

azonban e módozat csak felnőttekkel szemben érvényes; jól tennék tehát azok, kiknek szülei vagyonosabbak, ha megkérnék őket, hogy a munkát számukra e roppantul kedvező részletfizetésre megrendeljék. Ennél szebb karácsonyi-, bérma-, vagy vizsga-ajándékot képzelni sem lehet.

A mű beosztása a következő:

- I. köt. **A kelet ókori népeinek története.** Irta *Fogarassy A.* Átnézte *Dr. Goldziher Ign.*
 II. " **A görögök története.** Irta *Dr. Gyomlay Gyula.*
 III. " **A rómaiak** " Irta *Dr. Geréb József.*
 IV. " **A középkor** " (I. 395—768.) Irja *Dr. Borovszky Samu.*
 V. " **A** " (II. 768—1270.) Irja *Dr. Miksa Sándor.*
 VI. " **A** " (III. 1270—1517.) Irja *Dr. Áldássy A.*
 VII—IX. " **Az ujkor** " Irja *Dr. Marczali Henrik.*
 X—XII. " **A legújabb kor története.** Irja *Dr. Marczali Henrik.*

Könyvebb átnézés végett az egyes kötetekhez **chronologiai táblázat és részletes névmutató** van mellékelve.

RAFAEL ÖNFESTETTE ARCZKÉPE.

A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja tehát nagy magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltjének tanítója, barátja, tanácsadója, minden úri háznak ékessége legyen. — Megalkotása sok áldozattal jár, de a czél, a szándék s a mű nemzeti jelentősége mind olyan, hogy azt a magyarság színe-java érezni, érteni és méltányolni fogja.

Ezzel a reménységgel adjuk át az ifjuságnak a **Nagy Képes Világtörténetet.**

Franklin-Társulat
magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek
irodalmi intézet részvénytársaság.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDAJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	SZERKESZTŐSÉG:
Negyed évre... 1 frt 20 kr.	Dr. RUPP KORNÉL	Budapest, IX., Soroksári-u. 31.
Fél évre... 2 frt 40 kr.	főgymnasiai tanár.	KIADÓHIVATAL:
Egész évre... 4 frt 80 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	Budapest, IV., Egyetem-utca 4.
Megjelenik minden vasárnap.		Kéziratokat nem adunk vissza.

MESE A JÓ SZÍVRŐL.

(*) A magyar diák erényei között nem utolsó helyen áll a könyörület.

Ismertem diákokat, a kik titokban több jót tettek szegény tanuló társaikkal, mint a mennyit a jótékonyságukról ismert emberbarátok nyújtottak azoknak, a kiknek fájt az, hogy a nyilvánosság elé is eljutott, hogy ők jótéteményre vannak szorúlva.

Volt egy tanuló társam, nem jómódú, hanem közepes anyagi viszonyok közt élő család gyermeke, a kit meghatott egyik osztálytársunk nagy szegénysége. Ennek az édes anyja bejáró cseléd volt, a ki uriházaknál takarításért egy kis ételmaradékot és néhány forintot kapott bér fejében. Egy nagyobb háznak végén állott egy kis kertre néző helyiség, valamikor talán arra szolgált, hogy a kerti szerszámokat helyezték el benne. Akkor pedig annak a szegény asszonynak, meg a gymnasista fiúnak volt a lakása. Egy szűk kis helyiség, a mely szoba és konyha volt együttvéve. Itt tanult egy vékony kis pléhkályha elillanó melegénél s egy olesó faggyugyertya világánál az a szegény diák, a ki sokat éhezett és fázott, semmi jót nem élvezett, de azért sohasem panaszkodott.

A nyomorúság és nélkülözés azonban lesírt az arczáról. Ez hatotta meg annak a másik jó fiúnak a szívét. Oda férközött a magába zárkózott, visszavonuló természetű fiú lelkéhez. Pedig ez nem volt könnyű dolog, mert az büszke volt s a nyomort némán tűrte. De a büszkeség fölengedett a szeretett melegének sugarai alatt, a szíve lassanként megnyilatkozott, mikor a kis tanuló társ bő köpenye alatt forró édes kávéval lept meg a magányában morfondírozó fiút. A fiú éhes, a kávé édes volt, — kapott rajta. Az út meg volt törve. Ettől a naptól kezdve már egy kis fözeléket is szállított a kis fiú annak a szomorú osztálytársnak, a ki nem utasította vissza, mert hús is

volt rajta, jó karéj fehér házi kenyér is volt mellette.

Igy tartott ez a jótékonyság egy ideig, a mikor karácsonykor a jó szívű kis fiú édes apja egy öltözet ruhát is ajándékozott a szomorú fiúnak. A szomorú fiú elment megköszönni a meleg téli ruhát, s azon a napon — karácsony másodnapján — ebédre is ott fogták. Egyszerű, de nagyon izletes volt az ebéd, s akkor a szomorú fiú nagyon jól lakott és jókedvű lett. Ezért aztán meghívták őt minden vasárnap, később minden csütörtökön ebédre. A szomorú fiú elfogadta és az arczára piros rózsák ültek ki. Ettől kezdve jobban is tanult.

Akadnak aztán az iskolában többen is jó szívű fiúk, a kik születésnapjára ajándékul azt a kegyet kérték szülőiktől, hogy a szomorú fiú a hét egyik napján náluk kapjon ebédet és vacsorát. S a szomorú fiúnak minden napra jutott jó ebéd és vacsora. Az iskolai írószerek ára pedig azokból a zsebpénzekből került ki, a mit a jó szívű fiúk két krajczáronként abból a pénzből takarítottak meg, a mit tíz órai zsemlyére kaptak.

A szomorú fiúnak, a kit öt évig így tartottak a jó szívű fiúk, hatodik osztályú korában meghalt az édes anyja. Magára maradt volna, s ki tudja, mi lesz belőle, ha nem maradtak volna meg a jó szívű fiúk? Ezek, meg a tanárai gondoskodtak arról, hogy elvégezhesse a középiskolát.

Az a szomorú fiú ma a főváros egyik miniszteriumának kitünő tisztviselője. Jellemes, munkás, képzett ember. A jó szívű fiúk is egytől-egyig szép állásokat töltenek be, — s higgyétek el, ma is mind áldott, jólelkű emberek.

Ezt a valódi történetet csak azért mondtam el, hogy ha valakinek jó szíve volna köztetek, hát tudjátok meg, mit lehet azzal a szívvel csinálni, hogyan lehet a gyémántot értékes keretbe foglalni úgy, hogy az többet használjon annak, a ki rá van szorúlva, mint annak, a kié.